

LETNO POROČILO O DELU INŠPEKTORATA RS ZA INFRASTRUKTURO ZA LETO 2020

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	2
2	SLUŽBA ZA SKUPNE IN PRAVNE ZADEVE	3
2.1	POSTOPKI JAVNIH NAROČIL	4
2.2	IZTERJAVE GLOB, SODNIH TAKS IN STROŠKOV IZVRŠB	4
2.3	DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA	5
2.4	DRŽAVNO ODVETNIŠTVO RS	5
2.5	MEDIJI	5
3	INŠPEKCIJA ZA CESTNI PROMET	6
3.1	PRISTOJNOSTI IN ZAKONODAJA	6
3.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	6
3.3	INŠPEKCIJSKI UPRAVNI POSTOPEK	7
3.4	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	10
3.5	AKCIJE V LETU 2020	11
3.6	OSTALO	12
4	INŠPEKCIJA ZA CESTE, ŽELEZNIŠKI PROMET, ŽIČNIŠKE NAPRAVE IN SMUČIŠČA	12
4.1	INŠPEKCIJSKI NADZOR CEST	12
4.1.1	Pristojnost in zakonodaja	13
4.1.2	Inšpekcijski nadzor	13
4.1.3	Inšpekcijski upravni postopek	15
4.1.4	Prekrškovni postopek	17
4.1.5	Akcije v letu 2020	17
4.1.6	Ostalo	18
4.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR ŽELEZNIŠKEGA PROMETA	19
4.2.1	Pristojnost in zakonodaja	19
4.2.2	Inšpekcijski nadzor	19
4.2.3	Inšpekcijski upravni postopek	20
4.2.4	Prekrškovni postopek	21
4.2.5	Akcije v letu 2020	22
4.2.5.1	Nadzor nad nivojskimi križanji cest in železniških prog	22
4.2.5.2	Nadzor poslovnika industrijskih tirov ali proge druge železnice	23
4.2.5.3	Nadzor oseb, ki izvajajo varnostno kritične naloge OVKN	23
4.2.5.4	Nadzor ustrezne uvrstitve tovornih vozil v vlak	24
4.2.5.5	Nadzor izvajanja avtobusnega nadomestnega prevoza v železniškem prometu	24
4.2.5.6	Nadzor dovoljenj za delo na železniškem območju	25
4.2.6	Ostalo	25
4.3	INŠPEKCIJSKI NADZOR ŽIČNIŠKIH NAPRAV IN SMUČIŠČ	26
4.3.1	Pristojnost in zakonodaja	26
4.3.2	Inšpekcijski nadzor	26
4.3.3	Inšpekcijski upravni postopek	27
4.3.4	Prekrškovni postopek	28
4.3.5	Akcije v letu 2020	29
4.3.6	Ostalo	30
5	INŠPEKCIJA ZA ENERGETIKO IN RUDARSTVO	30
5.1	PODROČJE ELEKTRO ENERGETIKE	31
5.1.1	Pristojnost in zakonodaja	31
5.1.2	Inšpekcijski nadzor	31
5.1.3	Inšpekcijski upravni postopek	31
5.1.4	Prekrškovni postopek	35
5.1.5	Akcije v letu 2020	35
5.1.6	Ostalo	37
5.2	PODROČJE STROJNE ENERGETIKE	37
5.2.1	Pristojnost in zakonodaja	38
5.2.2	Inšpekcijski nadzor	38
5.2.3	Inšpekcijski upravni postopek	38
5.2.4	Prekrškovni postopek	41

5.2.5	Akcije v letu 2020.....	41
5.2.6	Ostalo	42
5.3	PODROČJE RUDARSTVA	42
5.3.1	Pristojnost in zakonodaja.....	43
5.3.2	Inšpekcijski nadzor	43
5.3.3	Inšpekcijski upravni postopek	44
5.3.4	Prekrškovni postopek	47
5.3.5	Akcije v letu 2020.....	47
5.3.6	Ostalo	48
5.3.7	POROČILO O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU V RUDARSTVU	48
5.3.7.1	Uvod.....	49
5.3.7.2	Varnost in zdravje pri delu v rudarstvu	49

1 UVOD

Inšpektorat RS za infrastrukturo, krajše IRSI (v nadaljevanju Inšpektorat) kot organ v sestavi Ministrstva za infrastrukturo opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov na področju železniškega prometa, cestnega prometa in prometne infrastrukture za ti vrsti prometa ter na področju žičniških naprav in varnosti na smučiščih, naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem določb predpisov, ki določajo pravila glede prevozov blaga in potnikov v cestnem prometu, predpisov, ki določajo pravila glede časov vožnje, odmorov in počitkov mobilnih delavcev in uporabe zapisovalne opreme, predpisov, povezanih z delom subjektov, ki usposablajo kandidate za voznike motornih vozil, izvajajo programe za voznike začetnike in izvajajo programe dodatnih izobraževanj in usposabljanj voznikov, predpisov, ki urejajo pogoje za dajanje motornih in priklopnih vozil na trg, njihovo registracijo in udeležbo v cestnem prometu, pogoje za opravljanje nalog strokovnih in registracijskih organizacij, predpisov, ki določajo pogoje za prevoz nevarnega blaga za posamezne vrste prometa, naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem zakona, ki ureja energijo in podzakonskih predpisov, izdanih na podlagi zakona ter drugih predpisov, ki pooblaščajo energetske inšpektorje za izvajanje nadzora, in naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem določil zakona, ki urejajo rudarstvo in na njegovi podlagi izdanih predpisov, tehničnih predpisov in predpisov s področja varnosti in zdravja pri delu ter drugih predpisov pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin ter pri izvajanju drugih rudarskih del.

Inšpektorat je v letu 2020 približno pol leta deloval v pogojih izrednih okoliščin zaradi razglasitve epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19). Zaradi navedenih okoliščin so bile celotnemu organu naložene dodatne obveznosti nadzora po Zakonu o nalezljivih boleznih (ZNB) zaradi COVID-19, izraziteje za področja izvajanja javnega potniškega prometa. Inšpektorji so tako ciljno ali ob izvajanju rednih nalog izvajali še nadzor ukrepov, sprejetih zaradi preprečitve širjenja nalezljive bolezni COVID-19. Delo posameznih inšpekcij je bilo deloma organizirano preko dela na domu in je v tako prilagojenih okoliščinah pretežno potekalo v skladu z zastavljenimi cilji in prioriteta

V letnem poročilo o delu Inšpektorata so zajeta vsa področja dela, nad katerimi je organ v letu 2020 v skladu z dodeljenimi pooblastili izvajal nadzor. Organiziranje in planiranje dela Inšpektorata je temeljilo na programskih ciljih dela Ministrstva za infrastrukturo ter dokumentih Evropske unije. Inšpekcijski nadzori so se opravljali z namenom preverjanja spoštovanja zakonskih določb in so bili usmerjeni predvsem na področja, v okviru katerih se v praksi iz preteklih izkušenj zaznava nespoštovanje predpisov oziroma se ugotavljajo problemi pri izvajanju le-teh. Posebna pozornost je bila namenjena področjem, v okviru katerih bi lahko bila, zaradi nespoštovanja predpisov, neposredno ogrožena človeška življenja ali zdravje ljudi ter storjena večja materialna škoda.

V okviru Inšpektorata delujejo tri inšpekcije, ki izvajajo nadzor na sedmih upravnih področjih. Vsako upravno področje ima svoje specifične, kar se odraža v načinu izvajanja nadzora in ukrepanja. Iz tega razloga ima Inšpektorat za vsako upravno področje določene temeljne naloge in ključne besede.

Temeljne naloge so segment nadzora znotraj enega upravnega področja, ki je lahko urejeno z enim ali več zakoni. Ključne besede pa so določene glede na posamezne segmente nadzora znotraj temeljnih nalog, pri čemer je lahko ena ključna beseda skupna več temeljnim nalogam. Inšpektorat vsako leto za posamezno inšpekcijo predvidi število inšpekcijskih pregledov po temeljnih nalogah.

Glede na obseg načrtovanih inšpekcijskih pregledov je Inšpektorat izvajal tako celovite kot tudi tematske inšpekcijske nadzore. Celoviti nadzori so se izvajali z namenom ugotavljanja celotnega stanja nad zakonitostjo in strokovnostjo dela zavezanca s področja dela posamezne inšpekcije. Tematski nadzori so se pri zavezancih opravljali na delu posameznega področja inšpekcije, ki z vidika uresničevanja posameznega materialnega predpisa, predstavlja posebno problematiko, ali pa z namenom pridobivanja podatkov o realnem stanju kot posnetek stanja, na določenem upravnem področju. Glede na način izvedbe so posamezne inšpekcije opravlale tako napovedane kot tudi nenapovedane inšpekcijske preglede. Z namenom preverjanja ali so zavezanci v določenem roku izpolnili odrejene inšpekcijske ukrepe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti pa so se izvajali kontrolni inšpekcijski pregledi.

Inšpektorat je obravnaval prijave, pobude, pritožbe in obvestila, ki jih je prejel od fizičnih ali pravnih oseb. Glede na sume kršitev, ki so izhajali iz prejetih dopisov, so se uvedli izredni inšpekcijski nadzori. Zaradi obvladljivega števila prejetih prijav so se prijave obravnavale tekoče.

Inšpektorat je izvedel različne usmerjene akcije na področjih, kjer so bile v preteklem obdobju ugotovljene večje nepravilnosti in na področjih, kjer na novo nadzor določa sprememba posamezne področne zakonodaje. Glede na področje nadzora se je Inšpektorat aktivno vključeval tudi v skupne akcije različnih Inšpektoratov RS in s tem nadaljeval z že vzpostavljeno prakso.

1.1 REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Proračunska postavka		Sprejeti proračun 2020	Veljavni proračun 2020	Realizacija 2020
130080	Plače na področju energetike	1.515.744	1.142.923	1.129.328
130081	Materialni stroški na področju energetike	194.000	156.356	155.133
130082	Plače na področju prometu	2.387.827	2.092.060	2.071.213
130083	Materialni stroški na področju prometu	194.000	180.916	179.914
290910	Investicije in investicijsko vzdrževanje	71.000	71.000	70.270
153209	Izvrševanje inšpekcijskih odločb - energetika	500	0	0
153210	Izvrševanje inšpekcijskih odločb - promet	500	425	425
153211	Stvarno premoženje - sredstva kupnine od prodaje stvarnega premoženja	12.090	18.708	12.090
153212	Odškodnine iz naslova zavarovanj	500	1.558,95	0
200156	Dodatki po 71.členu ZIUZEOP - COVID- 19	22.382	22.382	21.402
200324	Materialni stroški – COVID-19	7.730	7.730	7.723
Skupaj (EUR)		4.406.273	3.694.058	3.647.498

Plače

Sredstva na proračunski postavki 130080 in 130082 so bila porabljena za izplačilo plač zaposlenim na podlagi sprejetih zakonov in pravilnikov, ki urejajo sistem plač v državni upravi, sprejeto sistemizacijo delovnih mest, kadrovskim načrtom in sklepi vlade o izplačevanju uspešnosti in dodatkov. Zaposleni so plače prejeli v skladu z oceno delovnega mesta, ki ga zasedajo in doseženo uspešnostjo pri opravljenem delu.

Za plače zaposlenim je bilo v letu 2020 porabljenih skupno 3.200.541 EUR, oz. 98,94% veljavnega proračuna za leto 2020 (3.234.984 EUR).

Materialni stroški

Sredstva na proračunski postavki 130081 in 130083 so bila porabljena za vzdrževanje voznega parka, za nabavo manjkajoče osebne varovalne in delovne opreme zaposlenim kot tudi za pisarniški material, za plačilo komunikacijskih storitev, poštne, stroškov službenih potovanj, tekočega vzdrževanja

opreme, najemnin, članarine, izobraževanja, zdravniških pregledov in za plačilo drugih operativnih odhodkov.

Za nemoteno delovanje Inšpektorata je bilo v okviru materialnih stroškov v letu 2020 skupno porabljenih 335.047 EUR, oz. 99,37% veljavnega proračuna za leto 2020 (337.271 EUR).

Investicije in investicijsko vzdrževanje državnih organov

Sredstva na proračunski postavki 290910 so bila porabljena za nakup pisarniškega pohištva v Ljubljani, zaradi poplave pisarniških prostorov v novembru 2019. Nadalje je bilo nabavljeno pisarniško pohištvo še za pisarniške prostore v Kanižarici, v Novi Gorici in v Mariboru. Izveden je bil še nakup skupno 9 klim za pisarniške prostore in sicer: 6 klim v Ljubljani, 2 klimi v Kanižarici in 1 klime v Zagorju ob Savi. Večji del sredstev smo v letu 2020 namenili za nakup programske opreme za vodenje evidenc kotlov in za nakup aplikacije ISIP 2, ter za nakup štirih programov TACHOSCAN CONTROL skupaj z USB ključkom in napravo TACHO READER, štirih prenosnih računalnikov Yoga višje zmogljivosti za potrebe inspekcije za cestni promet, ter nabavo mobilnih telefonskih aparatov in druge opreme v manjšem obsegu, kot je bilo načrtovano v načrtu nabav za leto 2020.

Za nakup osnovnih sredstev je bilo v letu 2020 porabljeno 70.270 EUR, oz. 99,11% veljavnega proračuna za leto 2020 (71.000 EUR).

Izvrševanje inšpekcijskih odločb

Sredstva na proračunski postavki 153209 in 153210 so namenjena za izplačilo stroškov nastalih pri izvrševanju inšpekcijskih odločb.

V letu 2020 smo na področju prometa za izplačilo stroškov nastalih pri izvrševanju inšpekcijskih odločb porabili 425 EUR.

Izplačila COVID-19

Sredstva na proračunski postavki 200156 in 200324 so namenjena za plačilo stroškov povezanih z epidemijo COVID-19.

V letu 2020 smo za izplačilo po 71. členu ZIUZEOP - COVID- 19 porabili 21.402 EUR, za nakup razkužil, mask in ostalih materialnih stroškov povezanih z epidemijo COVID-19 smo porabili 7.723 EUR.

Namenska sredstva - postavka

Sredstva na proračunski postavki 153211 in 153212 so namenjena za plačilo namensko določenih stroškov oz. za plačilo stroškov po namenskih postavkah.

Neporabljena sredstva se prenašajo iz leta v leto in so namenjena za izplačilo plačil stvarnega premoženja – sredstva kupnine od prodaje stvarnega premoženja (avtomobili), ter za plačilo odškodnin iz naslova zavarovanj.

V letu 2020 smo iz namenske postavke financirali nakup službenega vozila v znesku 12.090 EUR.

2 SLUŽBA ZA SKUPNE IN PRAVNE ZADEVE

V Službi za skupne in pravne zadeve (v nadaljevanju Služba) se izvajajo naloge, ki se nanašajo na zagotavljanje:

- pogojev za delo Inšpektorata kot celote,
- naloge administrativno - tehničnega, kadrovskega in finančnega poslovanja,
- naloge pravne pomoči pri vodenju postopkov,
- naloge enotnega delovanja administracije ter
- dela na področju upravljanja z dokumenti in dokumentarnim gradivom na nivoju celotnega Inšpektorata.

V letu 2020 je Služba prvenstveno izvajala naloge, ki se nanašajo na zagotavljanje pogojev za delo Inšpektorata kot celote. Izvedene naloge so bile vezane na pridobitev poslovnih prostorov, osnovnih sredstev (vozila, računalniška oprema,...), drugih sredstev in opreme potrebnih za ustrezno in varno opravljanje delovnih nalog vseh zaposlenih (osebna varovalna oprema, delovna oprema). Inšpektorat

opravlja delo na 14 lokacijah (sedežu organa in 13 inšpekcijskih pisarnah), pri čemer je bilo potrebno za nemoteno delovanje poskrbeti za zagotovitev formalnopravnega obratovanja poslovnih prostorov.

Zaposleni v okviru Službe skrbijo za redno vzdrževanje službenih vozil kot tudi njihovo morebitno zamenjavo, zagotavljajo nemoteno delovanje informacijskih sistemov in računalniške opreme, saj vsi zaposleni pri svojem delu uporabljajo osebne računalnike. Inšpektorji na terenu uporabljajo prenosne računalnike, tiskalnike in drugo specialno opremo, ki je nujna za izvajanje delovnih nalog.

Glavne naloge kadrovskega poslovanja se nanašajo na načrtovanje, izbiro, razvoj in izobraževanje kadrov, kamor sodi tudi zaposlovanje in napredovanje javnih uslužbencev. Na kadrovsko področje sodi tudi sodelovanje pri pripravi delovnopravnih in organizacijskih aktov s področja ravnanja s kadrovskimi viri. Kadrovski del Službe pripravlja tudi analize in strokovne podlage kadrovskih načrtov ter podlage za odločanje o pravicah in obveznostih javnih uslužbencev.

Finančno poslovanje zajema poleg finančnega načrtovanja (proračun, načrt nabav in gradenj), spremljanja in kontrole porabe finančnih sredstev Inšpektorata (zbiranje, urejanje in priprava finančne dokumentacije, priprava zaključnega računa) tudi samo izvedbo izplačil in pripravo, ter spremljanje mesečnega likvidnostnega načrta plačil. V finančno poslovanje sodijo tudi druge naloge, pomembne za nemoteno delovanje Inšpektorata, kot je sodelovanje pri postopkih javnih naročil spremljanje pogodbenih obveznosti, obdelava finančnih dokumentov, ter evidentiranje osnovnih sredstev in priprava letnega popisa.

Naloge pravne pomoči in podpore se nanašajo na nudenje pravne pomoči v zvezi z uporabo materialnih ter procesnih predpisov v inšpekcijskih in prekrškovnih postopkih. V okviru pravne podpore se oblikujejo predlogi in rešitve za sistemsko izvrševanje inšpekcijskega nadzora v okviru predpisov, ki jih nadzira Inšpektorat. Prav tako se pripravljajo osnutki internih aktov, izvajajo se postopki javnih naročil vključno s pripravo pogodb, spremlja se nastajajoča zakonodaja ter aktivno sodeluje pri pripravi zakonskih in podzakonskih predpisov.

Pri opravljanju del in nalog Inšpektorata nastaja ogromno dokumentov in dokumentarnega gradiva, za katerega je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo zagotoviti učinkovito, zakonito in enotno evidentiranje, hrambo in uničenje. Služba je tako skrbi tudi za predpisano upravljanje dokumentov in dokumentarnega gradiva na nivoju celotnega Inšpektorata.

Uspešno izvedene naloge s strani Službe se odražajo v večji učinkovitosti inšpekcijskega nadzora s strani inšpektorjev, podredno večjem spoštovanju zakonskih in podzakonskih določb.

2.1 POSTOPKI JAVNIH NAROČIL

V letu 2020 je bilo v okviru skupnih javnih naročil sklenjenih 9 pravnih aktov v skupni višini 191.005,28 evrov z DDV.

V okviru finančno-materialnega poslovanja je Inšpektorat izvedel 105 postopkov evidenčnih naročil, v višini 281.584,98 eur z DDV, in en postopek NMV v višini 36.369,96 eur z DDV. Skupno je bilo prevzetih obveznosti v višini 317.954,94 eur z DDV.

V okviru vseh javnih naročil je bilo prevzetih obveznosti v skupnem znesku 508.960,22 eur z DDV.

2.2 IZTERJAVE GLOB, SODNIH TAKS IN STROŠKOV IZVRŠB

Vrsta terjatve	Višina terjatve	Izterjane terjatve	Število predlogov
Upravna	37.018,10 EUR	18.068,10 EUR	38
Prekrškovna	104.600,00 EUR	35.552,00 EUR	102
Skupaj	141.618,10 EUR	53.620,00 EUR	140

Inšpektorat je v postopku prisilne izterjave izvršljivih odločitev (odločbe in sklepi), v obdobju od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020, posredoval na Finančno upravo RS, krajše FURS, 140 predlogov za prisilno izterjavo, v skupni višini 141.618,10 EUR. Od tega je bilo izterjanih 53.620,00 EUR.

Predlogov za prisilno izterjavo v upravnih zadevah, posredovanih na FURS Celje, 38 v skupni višini 37.018,10 EUR, od tega izterjanih skupaj 18.068,10 EUR.

Predlogov za prisilno izterjavo v prekrškovnih zadevah je bilo, posredovanih na FURS Murska Sobota, 102 v skupni višini 104.600,00 EUR, od tega izterjanih skupaj 35.552,00 EUR.

2.3 DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

Na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14 in 19/15 – odl. US, v nadaljevanju ZDIJZ, 102/15 in 7/18) organ posreduje informacije javnega značaja (v nadaljevanju IJZ) fizičnim in pravnim osebam, za katere zaprosijo, seveda ob pogoju, da te informacije zadostijo zakonski dikciji IJZ. Osnovni podatki in informacije glede IJZ so objavljeni na spletni strani organa.

V letu 2020 je organ obravnaval (rešil) 10 zahtev za dostop do informacij javnega značaja, od katerih je bilo v celoti ugodeno v 6 (šestih) zahtevah, delno ugodeno oz. delno zavrnjeno v 3 (treh) zahtevah, v 1 (enem) primeru je bila zahteva odstopljena pristojnemu organu (MZI) in v celoti ni bila zavrnjena nobena zahteva. Zoper odločbe organa v letu 2020 ni bila vložena nobena pritožba na Informacijskega Pooblaščenca.

2.4 DRŽAVNO ODVETNIŠTVO RS

Državno odvetništvo RS (DODV) je državni organ, ki opravlja strokovne naloge na področju varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države prek pravnega zastopanja pred sodišči in upravnimi organi v Republiki Sloveniji, pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami, ter pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami. DODV je v letu 2020 zastopal Inšpektorat v štirih sodnih postopkih iz predhodnega leta. V postopkih so nastopale tri tožeče stranke, ena pravna oseba kot tožeča stranka zaradi odškodnine in dve fizični osebi kot tožeči stranki v treh delovnopравnih sporih. Dve zadevi sta bili v letu 2020 pravnomočno razsojeni. O tretji je bilo pravnomočno odločeno v januarju 2021.

2.5 MEDIJI

V letu 2020 je Inšpektorat medijem samostojno posredoval 40 odgovorov na novinarska vprašanja, od tega 6 odgovorov vezanih na nadzore po ZNB (v povezavi s COVID-19), ki vključujejo vse inšpekcije IRSI ter odgovore s posamičnih področij dela:

- Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča 8 odgovorov,
- Inšpekcije za cestni promet 7 odgovorov,
- Inšpekcije za energetiko in rudarstvo 13 odgovorov.

Za pripravo skupnega medijskega odgovora več državnih organov je Inšpektorat posredoval na Ministrstvo za infrastrukturo 6 odgovorov na novinarska vprašanja.

3 INŠPEKCIJA ZA CESTNI PROMET

Inšpekcija za cestni promet je v letu 2020 izvajala inšpekcijske preglede pri zavezancih in nadzore neposredno na terenu v skladu z letnim in mesečnimi načrti, prilagojeno okoliščinam in dodatnim nalogam zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19). Pri tem so bile upoštevane smernice Ministrstva za infrastrukturo, obveznosti, ki izhajajo iz predpisov EU s področja prevoza potnikov in blaga, »socialne zakonodaje« in motornih vozil ter ukrepi in priporočila za zajezitev širjenja nalezljive bolezni COVID-19.

3.1 PRISTOJNOSTI IN ZAKONODAJA

V skladu s pooblastili in nalogami, ki izhajajo iz nacionalnih predpisov (zakonov, uredb, pravilnikov,...), Uredb in Direktiv EU kakor tudi mednarodnih pogodb in sporazumov, inšpektorji opravljajo nadzor predvsem nad izvajanjem določb:

- Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2, Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo in 67/19), Uredbe (ES) št. 1071/09, Uredbe (ES) št. 1072/09, Uredbe (ES) št. 1073/09, Uredbe Komisije (EU) št. 2016/403, Sporazuma INTERBUS, Resolucije CEMT in mednarodnih (bilateralnih) sporazumov o cestnih prevozih oseb in blaga;
- Zakona o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozih (ZDCOPMD, Uradni list RS, št. 45/16 – uradno prečiščeno besedilo in 62/16 – popr. in 92/20 – ZPrCP-E), Uredbe (ES) št. 561/2006, Uredbe (ES) št. 165/14, Direktive 2006/22/ES, Direktive 2002/15/ES, Direktive Komisije 2009/5/ES, AETR - Evropskega sporazuma o delu posadk vozil, ki opravljajo mednarodne cestne prevoze;
- Zakona o prevozu nevarnega blaga (ZPNB, Uradni list RS, št. 33/2006 – UPB1, 41/09, 97/10, 56/15), Evropskega sporazuma o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga (ADR), s prilogo A in B);
- Zakona o motornih vozilih (ZMV-1, Uradni list RS, št. 75/17 in 92/20 – ZPrCP-E), Uredbe (ES) 1222/2009; Uredba (EU) 168/2013, Direktive 2007/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta (s spremembami), Direktive 2014/45/EU Evropskega parlamenta in Sveta (s spremembami), Direktive 2014/47/EU Evropskega parlamenta in Sveta (s spremembami) ter Uredbe (EU) 2018/858 Evropskega parlamenta in Sveta;
- Zakona o voznikih (ZVoz-1, Uradni list RS, št. 85/16, 67/17, 21/18 - ZNOrg, 43/19 in 139/20);
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1, Uradni list RS, št. 32/14, 47/15-ZZSTD in 43/19);
- Zakona o pravilih cestnega prometa (ZPrCP, Uradni list RS, št. 109/10, 57/12, 63/13, 68/16, 54/17, 69/17, 3/18 - odl. US, 43/19 - ZVoz-1B, 92/20);
- Bilateralnih in multilateralnih mednarodnih sporazumov s področja prevozov oseb in blaga v cestnem prometu;
- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB, Uradni list RS, št. 69/95, 25/04 - odl. US, 47/04 - ZdZPZ, 119/05, 49/20 - ZIUZEOP, 61/20 - ZIUZEOP-A, 80/20 - ZIUOOPE, 142/20, 152/20 - ZZUOOP, 175/20 - ZIUOPDVE, 203/20 - ZIUPOP DVE, 15/21 - ZDUOP).

3.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Naloge Inšpekcije za cestni promet so zaradi pristojnosti po različnih zakonih obsežne in zelo raznolike. Inšpekcijski nadzor na področju cestnega prometa obsega nadzor izvrševanja nacionalne zakonodaje s področja prometa in mednarodnih sporazumov, zakonodaje EU, zakonov ter drugih predpisov, ki urejajo področja: prevozov potnikov in blaga v cestnem prometu, »socialne zakonodaje«, motornih vozil, voznikov in prevozov nevarnega blaga.

Nadzor prevozov v cestnem prometu

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje in zagotavljanje enakosti pogojev dostopa na trg ter odgovornosti izvajalcev cestnih prevozov po določilih ZPCP-2 glede:

- izpolnjevanja pogojev za opravljanje dejavnosti prevozov blaga in oseb v cestnem prometu,
- izvajanja notranjih in mednarodnih prevozov potnikov,
- izvajanje notranjih in mednarodnih prevozov blaga,
- izvajanja avto taksi dejavnosti,
- uporabe zahtevanih dovolilnic in dovoljenj,

- spoštovanja plačilnih rokov prevoznikov,
- izvajanja nadzorov nad rednim usposabljanjem voznikov.

Nadzor »socialne zakonodaje«

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje pogojev in odgovornosti izvajalcev cestnih prevozov po določilih ZDCOPMD glede:

- ustreznosti razporejanja voznikov na delo in izvajanju kontrole nad delom voznikov,
- vodenja predpisanih evidenc o delu voznikov,
- spoštovanja določil, ki se nanašajo na delovni čas, odmore in počitke voznikov,
- pravilnosti uporabe tahografa,
- dela delavnic za tahografe (postopki vgradnje, preverjanja, popravil, ...),
- pravilnosti postopkov izdajatelja kartic za digitalne tahografe.

Nadzor nad področjem "motorna vozila"

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje pogojev in odgovornosti pravnih subjektov, izvajalcev pooblastil ter udeležencev v cestnem prometu po določilih ZMV-1 na področjih, ki se nanašajo na:

- pooblaščen strokovne organizacije (zavezanci),
- tehnično brezhibnost vozil udeleženi neposredno v cestnem prometu
- izvajanje postopkov tehničnih pregledov motornih in priklopnih vozil,
- izvajanje postopkov registracije motornih in priklopnih vozil v pooblaščenih registracijskih organizacijah,
- skladnost vozil, njihovih delov in opreme ter delom proizvajalcev vozil, njihovih pooblaščenih zastopnikov ter distributerjev vozil in njihovih delov.

Nadzor nad področjem "vozniki"

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje kadrovskih in materialnih pogojev ter proces pridobivanja znanja po programih usposabljanj na podlagi ZVoz-1:

- v organizacijah za usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil in voznikov,
- nad potekom izvajanja usposabljanja po programih neposredno na terenu.

Nadzor nad prevozi nevarnega blaga v cestnem prometu

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje pogojev in odgovornost izvajalcev cestnih prevozov glede:

- spoštovanja določil ZPNB in ADR sporazuma,
- dela varnostnih svetovalcev za prevoz nevarnega blaga,
- izvajanjem usposabljanj za voznike po ADR,
- izvajanjem pregledov cistern za prevoze po ADR.

3.3 INŠPEKCIJSKI UPRAVNI POSTOPEK

Inšpektorji za cestni promet so, poleg prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, v letu 2020 prejeli 111 prijav, začeli 2716 novih inšpekcijskih zadev ter zaključili 2100 inšpekcijskih zadev. Skupno je bilo v letu 2020 izvedeno 3032 inšpekcijskih pregledov.

2020	Inšpekcija za cestni promet
Število prejetih prijav	111
Število obravnavanih zadev	3631

Tako na sedežu podjetij kot na cesti se inšpekcijski nadzori izvajajo kompleksno in v eni inšpekcijski zadevi je praviloma izveden inšpekcijski pregled po več zakonskih pristojnostih predpisanih v več zakonskih aktih.

Največ inšpekcijskih pregledov je bilo opravljenih v povezavi s področjem nadzora po socialni zakonodaji na sedežu prevoznika in na cesti. Inšpekcijski upravni ukrepi se zaradi specifik področja

nadzora izrekajo redkeje. Večinoma se izrekajo ukrepi prepovedi vezani na voznika ali vozilo (tudi kot t.i. odredbe) ter v manjši meri kot ureditveni ukrepi ali prepovedi glede opravljanja dejavnosti.

V letu 2020 so inšpektorji za cestni promet v zvezi s postopki izdali 34 odgovorov prijaviteljem ter 649 odgovorov in dopisov drugim organom. Število odgovorov prijaviteljem je majhno kajti večina prejetih prijav je ali anonimnih ali prejetih kot odstop ali obvestilo s strani drugega organa. Zaradi sodelovanja inšpekcije z drugimi domačimi in tujimi nadzornimi organi pa je zato večje število odgovorov posredovanih drugim organom.

Zoper izrečene inšpekcijske ukrepe lahko stranke v postopku vložijo pravna sredstva. V letu 2020 je Inšpekcija za cestni promet prejela eno pritožbo zoper izdane upravne akte.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih upravnih postopkov v letu 2020 je razvidno iz naslednje tabele:

2020	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik: redni pregled	1051
Zapisnik: izredni pregled	187
Zapisnik: kontrolni pregled	38
Zapisnik: cestni pregled (socialna zakonodaja)*	942
Zapisnik: TBV (tehnična brezhibnost vozil)*	227
Zapisnik IP z zaslišanjem	1
Zapisnik: RAPEX*	586
Zapisnik: TAHOEV (napake tahografa)*	127
Odredbe in prepovedi po ZDCOPMD in ZMV	7
Opozorila na zapisnik po ZIN	52
Odločbe	15
Število odgovorov prijaviteljem	34
Število dopisov in odgovorov drugim organom	649

Opomba:

* Gre za specialno obliko zapisa Inšpekcije za cestni promet v inšpekcijskem pregledu.

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je Inšpekcija za cestni promet glede na plan za leto 2020 izvedla:

Področje nadzora /število inšpekcijskih pregledov	Plan 2020	Dejansko 2020	% izpolnitve plana
Nadzor prevozov potnikov v notranjem cestnem prometu ¹	240	281	117
Nadzor prevozov blaga in potnikov v cestnem prometu – na cesti ²	970	706	73
Nadzor dovolilnic in plačilnih rokov na sedežu prevoznika	30	4	13

¹ Število inšpekcijskih pregledov potnikov v notranjem cestnem prometu (linijski, posebni linijski, občasni, avtotaksi, mestni).

² Število inšpekcijskih pregledov, ki se opravijo neposredno na cesti po zakonskih pristojnostih iz ZPCP-2 (licence, dovolilnice, dovoljenja v blagovnem in potniškem prometu), ZDCOPMD (čas vožnje, odmori in počitki voznikov, uporaba zapisovalne opreme) in ZMV-1 (tehnične brezhibnost vozil na cesti)

Nadzor nad socialno zakonodajo in zapisovalno opremo (nadzori na sedežu podjetij) ³	360	386	107
Nadzor delavnic za kontrolo tahografov	20	45	225
Nadzor po ZPNB (nevarnega blaga po ADR) ³	20	28	140
Nadzor po ZMV (strokovne organizacije za tehnične preglede, registracijske organizacije, skladnost,...) ³	90	151	168
Nadzor po ZMV (postopki v sistemu RAPEX, odpoklici,...)	450	531	118
Nadzor pooblaščenih organizacij za usposabljanje učiteljev predpisov in voženj ter kandidatov za voznike motornih vozil	100	81	81
Nadzor pooblaščenih centrov in programov za usposabljanje voznikov v sistemu kvalifikacij voznikov (po ZPCP-2)	20	16	80
Usmerjeni nadzori po ZNB s ciljem preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19	-	550	
SKUPNO ŠTEVILO	2300	2779	121

Število inšpekcijskih nadzorov je večje pri tematskih sklopih, kjer so inšpektorji sočasno izvajali tudi usmerjene nadzore nad spoštovanjem ukrepov in higienskih priporočil NIJZ za zaježitev epidemije SARS-CoV-2, po takrat veljavnih Odlokih Vlade RS in določenih ZNB, kar prav gotovo velja za nadzor prevozov potnikov v notranjem javnem potniškem prometu, za nadzor strokovnih organizacij za tehnične preglede, registracijskih organizacij, delavnic za tahografe in organizacij za preglede vozil z ADR certifikati. Prav to dejstvo pa je nasprotno vzrok za zmanjšanje števila izvedenih nadzorov od načrtovanega v nekaterih tematskih sklopih, saj so bile nekatere dejavnosti, kot so usposabljanja učiteljev predpisov, kandidatov za voznike in voznikov, z Odloki Vlade RS določen čas prepovedane. Zaradi aktivnosti v usmerjenih nadzorih po COVID-19 problematiki je Inšpekcija izvedla tudi manj inšpekcijskih nadzorov neposredno na cesti.

Znotraj temeljnih nalog so se preverjali posamezni segmenti opisani s ključnimi besedami:

Inšpekcijski pregled po ključnih besedah	Število preverjanj
Licenca prevozniki oseb	127
Licenca prevozniki blaga	142
Usposabljanje voznikov, TK	16
Prevoz potnikov notranji	93
Prevozi dovolilnice	0
Prevozi kabotaža	0
Prevozi plačilni rok	4
Postaje in postajališča	5
Subvencionirana vozovnica	1
Socialna zakonodaja	193
Delavnice za tahografe	23
Certifikati za tahografe	22
Šole vožnje	14
Vozniška dovoljenja	0

³ Obveznost določena z Direktivo 2006/22/ES glede števila pregledanih delovnih dni voznikov na sedežu podjetij, ki je bila v letu 2020 načrtovana v obsegu 151.000 delovnih dni, dosežena pa 152.529 pregledanih delovnih dni voznikov.

Registracija vozil	15
Strokovne organizacije za tehnične preglede	57
Registracijske organizacije	28
Skladnost vozil, delov in opreme	13
Rapex	531
Varstvo potrošnikov in varnost proizvodov	4
ADR nevarno blago	28
Delo na črno	3
Teren – prevoz oseb notranji	635
Teren – prevoz oseb mednarodni	26
Teren – prevoz oseb taksi	271
Teren – prevoz blaga notranji	60
Teren – prevoz blaga mednarodni	294
Teren – socialna zakonodaja	681
Teren – tehnična brezhibnost vozil	332
Teren – strokovne organizacije ta tehnične preglede	34
Teren – šola vožnje	67
COVID-19	42

3.4 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Inšpektorji za cestni promet so v letu 2020 skupno obravnavali 396 prekrškovnih zadev od tega 10 na predlog drugega organa. V posamezni zadevi se lahko vodi več prekrškovnih postopkov. Pri reševanju prekrškovnih zadev iz tekočega leta in predhodnega obdobja je bilo s strani inšpektorjev za cestni promet na terenu in na sedežih zavezancev ter po reševanju prekrškovnih zadev na predlog predlagatelja v letu 2020 prekrškovno ukrepano, kot sledi iz preglednice.

Št. prekrškovnih zadev	Št. opozoril	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
396	254	473	40	9	8

V prekrškovnih postopkih IRSI-ICP so bile v letu 2020 izrečene globe v skupni vrednosti 682.250 evrov. Finančna učinkovitost Inšpekcije za cestni promet je razvidna iz spodnje tabele:

2020	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	682.250
Plačilo terjatev	299.065
Plačilo s 50% popustom	279.495

3.5 AKCIJE V LETU 2020

V letu 2020 je bilo opravljenih več poostrenih obdobjnih tematskih nadzorov v obliki izvedbe akcij Inšpekcije za cestni promet. Akcije so bile izvedene v samostojni izvedbi inšpektorjev za cestni promet ali v sodelovanju z ostalimi nadzornimi službami. Akcije so potekale v rednem, pa tudi izven rednega delovnega časa inšpektorjev, izvajale pa so se na sedežu zavezancev in na terenu (cesta, terenske lokacije zavezancev).

Akcije so bile izvedene po ciljnih tematikah z namenom zagotavljanja varnosti v cestnem prometu, zagotavljanja ustreznosti skladnosti in označevanja izdelkov za vozila (pnevmatike ter ugotavljanja in preprečevanja večjega obsega kršitev določb ZPCP-2, ZPDZC-1, ZDCOPMD in ZMV-1 pri izvajanju različnih oblik prevozov v cestnem prometu.

V letu 2020 so bile po tematici nadzora izvedene samostojne akcije nadzora:

- nadzor prevoza šoloobveznih otrok po ZPCP-2 (akcija v 2 terminih - nadzor prevoza šoloobveznih otrok ob začetku in koncu šolskega leta);
- nadzor označevanja pnevmatik po ZMV-1 (akcija v 2 terminih ob predpisanih menjavah pnevmatik);
- nadzor tehničnih pregledov traktorjev na terenu (letna aktivnost);
- nadzor nad delavnicami za tahografe z uporabo aplikacije TAHOEV (letna aktivnost);
- nadzor avtotaksi prevozov (mesečno v koordinaciji s policijo, MIRS, FURS, TIRS in redarstvom);
- koordinirani nadzori prevozov v cestnem prometu na cesti (mesečno 3-4 krat skupaj s Policijo in FURS) in
- nadzor spoštovanja ukrepov in priporočil za zaježitev epidemije SARS-CoV-2 tako na cesti (javni potniški promet, šole vožnje) kot tudi v delujočih organizacijah (strokovne organizacije za tehnične preglede, registracijske organizacije, delavnice za tahografe, organizacije za preglede vozil in cistern z ADR certifikati, šole vožnje, pooblaščen centri za usposabljanja, ...).

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o dejanjih in ukrepih v okviru izvedenih akcij:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Nadzori prevoza »šoloobveznih otrok«	Število izvedenih pregledov	42	<i>Upravni ukrepi: brez</i> <i>Kršitve:</i> ZPCP-2 – nepravilnosti vezane na posedovanje predpisanih dokumentov in označenost vozila za prevoz otrok; ZNB – neoznačenost sedežev, kjer ni dovoljeno sedenje potnikov;
	Število upravnih ukrepov	0	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	3x opozorilo	
Nadzori tehničnih pregledov traktorjev na terenu	Število izvedenih pregledov	10	<i>Upravni ukrepi: brez</i> <i>Kršitve: neuporaba predpisane opreme s strani strokovne organizacije.</i>
	Število upravnih ukrepov	0	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	1x opozorilo	
Nadzori »označevanja pnevmatik«	Število izvedenih pregledov	15	<i>Upravni ukrepi: brez</i> <i>Kršitve: brez ugotovljenih kršitev</i>
	Število upravnih ukrepov	0	

	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	0	
Nadzor nad postopki delavnic za tahografe z uporabo sistema TAHOEV	Število izvedenih pregledov	9	Upravni ukrepi: brez Kršitve: brez ugotovljenih kršitev
	Število upravnih ukrepov	0	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	0	

3.6 OSTALO

Mednarodno sodelovanje

Inšpektorji za cestni promet sodelujejo v združenjih ECR (*Euro Controle Route*) in preko MZI v CORTE (*Confederation of Organisations in Road Transport Enforcement*) ter bilateralno s sorodnimi inšpekcijami organi sosednjih držav, predvsem Madžarske in Hrvaške s cilji: poenotenja izvajanja zakonodaje ES s strani nadzornih organov, usposabljanja in izmenjave izkušenj. Sodelovanje poteka v obliki srečanj, delavnic, seminarjev in neposredne udeležbe v mednarodnih aktivnostih na terenu. Zaradi epidemije SARS-CoV-2 neposrednih srečanj, sestankov, delavnic, izmenjav in skupnih nadzorov v letu 2020 praktično ni bilo izvedenih, z izjemo nekaterih aktivnosti, ki so bile izvedene na daljavo preko videokonferenc.

Priprava poročil

Inšpekcija za cestni promet je zadolžena za zbiranje podatkov nadzornih organov v cestnem prometu o izvedenih nadzorih z namenom priprave poročil, ki se preko MZI sporočajo Evropski Komisiji vsaki dve leti in sicer za področje »socialne zakonodaje« in »tehnične brezhibnosti vozil«.

Inšpekcija za cestni promet prav tako sporoča ostalim članicam Evropske Skupnosti podatke o ugotovljenih kršitvah po »socialni zakonodaji« v vsakem polletnem obdobju.

Druge zadolžitve

Posamezni inšpektorji so bili v letu 2020 poleg rednih inšpekcijskih zadolžitev vključeni tudi v aktivnosti: strokovnega sodelovanja pri pripravi predlogov in pripomb za spremembe zakonskih in podzakonskih aktov s področja dela inšpekcije, v mednarodno sodelovanje, v interna in zunanja usposabljanje glede odkrivanja manipulacij v nadzorih na cesti, implementacijo nove programske rešitve ISIP-2 za potrebe knjiženje in vodenja evidenc inšpekcije..

4 INŠPEKCIJA ZA CESTE, ŽELEZNIŠKI PROMET, ŽIČNIŠKE NAPRAVE IN SMUČIŠČA

Inšpektorji Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča izvajajo nadzor na področju cest, železniškega prometa in žičniških naprav ter smučišč. Inšpekcija je v letu 2020 izvajala inšpekcijske nadzore v skladu z letnim in mesečnimi načrti, prilagojeno okoliščinam in dodatnim nalogam zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19

4.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR CEST

Inšpektorji za ceste delujejo v okviru Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča IRSI. Osrednje področje inšpekcijskega nadzora se nanaša na izvajanje nadzorov na področju

državne cestne infrastrukture in zagotavljanja prometne varnosti na njej. Inšpekcijski nadzori pri zavezancih so se v veliki večini izvajali na terenu skladno z letnim načrtom dela in na podlagi aktualnih potreb po nadzoru upoštevajoč zakonodajna pooblastila in stanje državne cestne infrastrukture v RS.

4.1.1 Pristojnost in zakonodaja

Skladno s pooblastili in nalogami, ki izhajajo iz nacionalnih zakonskih in podzakonskih predpisov, Uredb, Direktiv EU in tehničnih specifikacij, inšpektorji za ceste izvajajo nadzor nad izvajanjem določb:

- Zakona o cestah (ZCes-1, Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15, 10/18, 14/18-ZUOPŠP), Direktive 2004/54/ES, Direktive 2008/96/ES in Direktive 2010/40/EU;
- Zakona o cestninjenju (ZCestn, Uradni list RS, št. 24/15, 41/17, 158/20), Direktive 1999/62/ES in Direktive 2004/52/ES;
- Gradbeni zakon (GZ, Uradni list RS, št. 61/17, 72/17, 49/20 - ZIUZEOP, 65/20, 15/21 - ZDUOP);
- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB, Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE in 15/21 – ZDUOP).

4.1.2 Inšpekcijski nadzor

Inšpektorji za ceste so v letu 2020 izvajali inšpekcijski nadzor na avtocestah, hitrih cestah, glavnih cestah, regionalnih in regionalnih turističnih cestah ter v varovalnih pasovih navedenih cest. Pri izvajanju pooblastil po določbah ZCes-1, so inšpektorji v letu 2020 glavnino nalog opravili na področju varstva javnih cest in postavljanja objektov za obveščanje in oglaševanje.

Vzdrževalna dela na cestah

Vzdrževanje državnih cest je eden izmed pomembnejših segmentov zagotavljanja varnosti v cestnem prometu na državni cestni infrastrukturi. Vzdrževanje stanja avtomobilskih cest v Republiki Sloveniji je sorazmerno dobro, prav tako pa se ugotavljajo tudi izboljšave stanja na ostalih državnih cestah, v smislu zagotavljanja ustrezne varnosti, kar je posledica povečanja vlaganja v investicijsko vzdrževanje in vzdrževalna dela v javno korist ter predaje odsekov cest v uporabo. Redno vzdrževanje državnih cest je v domeni upravljavca, to je Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo (v nadaljevanju DRSI), kljub temu Inšpektorat glede vzdrževanja prejema določene prijave in pobude občanov za ukrepanje, ki jih skladno s pristojnostmi obravnavajo.

Inšpekcijski nadzor vzdrževanja državnih cest tako zajema preverjanje:

- rednega vzdrževanja državnih cest,
- investicijskega vzdrževanja in
- vzdrževalnih del v javno korist (rekonstrukcije).

Varstvo javnih cest

Na javnih cestah, na zemljiščih in objektih ob cestah je prepovedano izvajati ali opustiti kakršnakoli dela, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala, zmanjšala varnost promet na njih.

Inšpektorji za ceste nadzorujejo varno uporabo cest in varstvo cest, predvsem v delu, ki se nanaša na:

- gradnjo in rekonstrukcijo objektov in naprav v varovalnem pasu državnih cest,
- napeljevanje nadzemnih in podzemnih vodov ter drugih naprav v območju državnih cest in njihovega varovalnega pasu,
- prekopavanje, podkopavanje in druga dela na državnih cestah,
- opravljanje del na zemljiščih ali objektih ob državnih cestah,
- trajno ali začasno zasedbo državnih cest ali njihovega dela z različnimi ovirami,
- izvajanje ali opustitev kakršnihkoli del na državnih cestah in na zemljiščih ali objektih ob državnih cestah,
- ustrezno opremljenost s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo.

Predori

V letu 2018 so bili izvedeni inšpekcijski nadzori predorov, daljših od 500 metrov, po določilih Direktive 2004/54/ES in Uredbe o tehničnih normativih in pogojih za projektiranje cestnih predorov v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 48/06, 54/09 in 109/10). Predviden 3 letni periodični nadzor po določilih omenjene Direktive se je izvedel v letu 2018. Zato inšpektorji v letu 2020 niso izvedli usmerjenega rednega inšpekcijskega nadzora v predorih z namenom preverjanja konstrukcijskih značilnosti predorov, opreme predorov, vzdrževanja samih predorov kot tudi pripadajočega vozišča (vzdrževanje,

obnavljanje, čiščenje, barvanje, osvetljevanje, signalizacija, prezračevanje, ipd...), pač pa je le-ta predviden v letu 2021.

Cestninjenje

Nadzor nad cestninjenjem v Republiki Sloveniji ureja ZCestn, ki predpisuje obveznost plačevanja cestnine po prevoženem razdalji ali glede na določen čas uporabe cestninskih cest in cestninskih cestnih objektov na njih, prevoze, za katere se ta cestnina ne plačuje, cestninske razrede vozil, način določitve višine cestnine, način cestninjenja in vprašanja interoperabilnosti cestninjenja v prostem prometnem toku in nadzor nad plačevanjem cestnine.

Na podlagi določil ZCestn je Inšpektorat prekrškovni organ za kršitve, ki se nanašajo na:

- sprejem in objavo cenika cestnin za prevoženo razdaljo,
- zaračunavanja cestnine v nasprotju s cenikom,
- sprejem in objavo splošnega akta o cestninjenju,
- soglasje vlada RS k ceniku in splošnemu aktu o cestninjenju pred njegovo objavo,
- naloge upravljavca cestninskih cest v zvezi z elektronskim cestninjenjem.

Priključki na državne ceste

Priključki občinskih in nekategoriziranih cest ter individualni priključki na glavne in regionalne ceste se lahko gradijo ali rekonstruirajo le s soglasjem direkcije.

Z inšpekcijskimi nadzori se je preverjalo ali se priključki na državne ceste gradijo, rekonstruirajo in ali so zgrajeni ter vzdrževani skladno s predpisi, ki urejajo javne ceste. Inšpekcijski nadzor je zajemalo preverjanje izvajanja predpisanih ukrepov in pogojev pri gradnji, rekonstrukciji in vzdrževanju različnih priključkov občinskih kategoriziranih, nekategoriziranih in individualnih dovoznih cest ter pristopov do objektov ter zemljišč, na državne ceste.

Zapore cest

Dela na državni cesti ali ob njej, ki vplivajo na promet na tej cesti in jo je potrebno zaradi tega delno in popolno zapreti za promet, se lahko opravljajo le z dovoljenjem za zaporo ceste. Dovoljenje za zaporo ceste je potrebno pridobiti tudi za športne in druge prireditve na glavnih in regionalnih cestah, medtem ko take prireditve na avtocestah in hitrih cestah niso dovoljene.

Pri inšpekcijskem nadzoru nad zaporami cest se je preverjalo predvsem:

- obveščanje pristojnih institucij in inšpekcije za ceste o prvi postavitvi zapore in o preusmeritvi prometa ter o vsaki spremembi zapore,
- vzpostavljanje zapore za ceste po izdanem dovoljenju (čas, kraj, faza,...),
- postavljanje začasne prometne signalizacije in prometne opreme (po elaboratu začasne prometne ureditve),
- vzdrževanje in dopolnjevanje zapore ceste,
- odstranjevanje zapore za ceste.

Obveščanje in oglaševanje ob državni cesti

Postavljanje objektov za obveščanje in oglaševanje v območju državne ceste zunaj naselja je praviloma prepovedano, vendar se postavitve tovrstnih objektov, ki so opredeljeni kot enostavni objekti v določenih zakonskih izjemah dovoljuje. V naselju se objekti za obveščanje in oglaševanje ob državnih cestah lahko postavljajo le izven preglednega polja, pregledne berme, preglednostnega prostora in območja vzdolž vozišča ceste, predpisanega za postavitve prometne signalizacije.

Inšpekcijski nadzor obveščanja in oglaševanja ob državnih cestah se je največkrat izvajal na podlagi prejetih prijav in pobud občanov, različnih civilnih združenj, vzdrževalcev, koncesionarjev in upravljavcev državnih cest, ter občin in je bil usmerjen v nadzor postavljanja reklamnih tabel, obešank, vitrin, napisov in drugih nepremičnih ter premičnih objektov in naprav za slikovno ali zvočno obveščanje in oglaševanje v varovalnem pasu državnih cest. Prav tako je bil nadzor usmerjen v preverjanje izpolnjevanja pogojev iz izdanih soglasij upravljavca ceste, in posledično izpolnjevanja pogojev Pravilnika o projektiranju.

Prometna signalizacija, prometna oprema in naprave ter ukrepi za umirjanje prometa

Prometna signalizacija, prometna oprema in naprave na javnih cestah morajo biti postavljeni in označeni skladno s predpisi, ki urejajo ceste in tako, da so dobro vidni. Biti morajo vzdrževani in ob vsakem uničenju, poškodovanju ali odstranitvi zamenjani, nadomeščeni ali ponovno označeni. Ceste, ki se uporabljajo za javni cestni promet morajo biti opremljene s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo, ki udeležence cestnega prometa opozarja na nevarnosti na cesti ali delu ceste, jim naznanja omejitve, prepovedi in obveznosti, jim daje potrebna obvestila za varen in neoviran promet ter

jih vodi v prometu. O postavitvi, zamenjavi ali odstranitvi prometne signalizacije in prometne opreme na državnih cestah odloča direkcija. Prometna signalizacija, prometna oprema in naprave morajo ustrezati prometni ureditvi in prometno tehničnim ter prometno varnostnim razmeram na cesti oziroma delu ceste. Ukrepi za umirjanje prometa in oblikovanje prometnih površin so tehnične rešitve na cestnem omrežju, ki so namenjeni, da udeležencem v cestnem prometu fizično onemogočijo vožnjo s hitrostjo višjo od predpisane s prometnim pravilom ali odredene s prometnim znakom ali se jih opozori na omejitev hitrosti na nevarnem odseku ceste. Omenjen nadzor je tudi del izvajanja področnih nalog Resolucije nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022, v katerega je vključen tudi Inšpektorat RS za infrastrukturo.

Zagotavljanje preglednosti na državnih cestah

V območju nivojskega križišča državnih cest, državne ceste z občinsko cesto, z železniško progo ali v območju cestnih priključkov na državno cesto ter na notranjih straneh cestnih krivin ni dovoljeno vzpostaviti kakršnekoli vegetacije ali postaviti objekte, naprave in druge predmete ter storiti kar koli drugega, kar bi oviralo preglednost cest, križišča ali priključka.

Z inšpekcijskimi nadzori se preverja ali je v zadostni meri zagotovljeno polje preglednosti skladno s predpisi, ki urejajo javne ceste. V letu 2020 in letu poprej je bilo zaznati porast prijav oz. pobud za nadzor preglednosti na notranji strani krivin (berme), v bližini križišč, krožišč ter priključkov, tako občinskih kategoriziranih kot nekategoriziranih in individualnih priključkov predvsem zaradi goste vegetacije. Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen na preverjanje izvajanja predpisanih ukrepov in pogojev za varstvo državnih cest in prometa na njih pri zagotavljanju preglednosti na notranji strani cestnih krivin, v bližini križišč in priključkov ter na drugih delih državnih cest.

Varna uporaba ceste

V primeru opustitve rednih vzdrževalnih del, ko bi lahko bila ogrožena varna uporaba ceste ali bi lahko nastala škoda na njej, sme inšpektor za ceste odrediti začasno prepoved oziroma omejitev uporabe ceste in druge ukrepe, da se odvrne nevarnost ali prepreči škoda. Ukrep omejitve uporabe ceste mora izvesti izvajalec rednega vzdrževanja in je začasne narave, saj lahko traja dokler obstajajo razlogi zanj. Inšpekcijski nadzor nad varno uporabo ceste zajema področje rednih vzdrževalnih del na cestah, z namenom preprečitve neposredne nevarnosti za udeležence v cestnem prometu na državnih cestah in preprečitve materialne škode.

4.1.3 Inšpekcijski upravni postopek

Inšpektorji za ceste so, poleg 594 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, v letu 2020 prejeli 289 prijav, začeli 662 novih inšpekcijskih zadev ter zaključili 616 inšpekcijskih zadev. Skupno je bilo v letu 2020 izvedeno 1263 inšpekcijskih pregledov. Glavnina inšpekcijskih nadzorov je bila izvedena na področju obveščanja in oglaševanja ob državnih cestah, s področja varstva cest, vzdrževanja cest in nadzora zapor na državnih cestah.

2020	Inšpekcija za ceste
Število prejetih prijav	289
Število obravnavanih zadev	1256

Glede inšpekcijskih ukrepov se zaradi specifičnosti nadzorovanega področja izrekajo večinoma ureditveni ukrepi z izrekom opozorila na zapisnik po določilih ZCes-1, v manjši meri pa tudi prepovedni ukrepi z odločbami. Na področju obveščanja in oglaševanja so inšpektorji v večini primerov izdajali ukrepe z odločbami. Zaradi povečanega števila izvršljivih upravnih odločb v predhodnem poročevalnem obdobju in v letu 2020 so inšpektorji v letu 2020 uvedli več izvršljivih postopkov, katerih posledica je bilo vloženih 38 pritožb zoper izdane upravne akte in izdanih 35 odločitev drugostopenjskega organa, vezanih na vložena pravna sredstva, s katerimi so bile pritožbe zavezancev v celoti zavrnjene v 30 primerih, v 5 primerih pa je organ II. stopnje ugodil pritožbi in odpravil akt oziroma ukrep inšpektorja.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih upravnih postopkov v letu 2020 je razvidno iz naslednje tabele:

2020	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik: redni pregled	329
Zapisnik: izredni pregled	354
Zapisnik: kontrolni pregled	552
Zapisnik: o zaslišanju (strank, ustna obravnava,...)	28
Odločba	113
Opozorilo po ZCes-1 oz. ZIN (upravno)	114
Sklep: dovolitev izvršbe	48
Sklep: o denarni kazni	46
Zaključene upravne izvršbe	30
Pritožbe	35
Rešene pritožbe	30
Znesek izrečenih denarnih kazni	45.300 €

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je inšpekcija za ceste glede na plan za leto 2020 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 2020	Realizacija 2020	% izpolnitve načrta
Vzdrževalna dela na cestah	50	51	102
Varstvo javnih cest	360	294	81,7
Predori	0	-	-
Priključki na državne ceste	75	94	125,3
Zapore cest	135	144	106,7
Obveščanje in oglaševanje ob državni cesti	340	428	125,9
Prometna signalizacija, prometna oprema in naprave ter ukrepi za umirjanje prometa	120	175	145,8
Zagotavljanje preglednosti na državnih cestah	170	116	68,2
Varna uporaba ceste	15	35	233,3
SKUPNO ŠTEVILO:	1240	1256	101,3

Iz navedenih podatkov izhaja, da je bil načrtovan obseg inšpekcijskih nadzorov v celoti dosežen. Manjši obseg nadzora od načrtovanega je zaslediti na segmentu nadzora Varstva javnih cest ter na segmentu Zagotavljanja preglednosti na državnih cestah, pri tem pa je potrebno omeniti, da je bilo v primerjavi s poročilom lanskega leta na omenjenih segmentih opravljeno v letu 2020 več inšpekcijskih nadzorov. V primerjavi z lanskoletnim poročilom, je zaslediti ponovno povečanje števila izdanih odločb, kar je posledica za organ ugodno rešenih sodb upravnih sodišč zoper izdane odločbe inšpektorjev v primerih kršenja določb ZCes-1 v povezavi z nadzori objektov za obveščanje in oglaševanje. Inšpektorji za ceste, so v letu 2020 uspešno opravili načrtovano število nadzorov in ga celo presegli.

Pri inšpekciji za ceste ključne besede sovpadajo s temeljnimi nalogami.

4.1.4 Prekrškovni postopek

Ukrepi, ki so jih v prekrškovnih postopkih izrekli inšpektorji za ceste, na podlagi ugotovljenih kršitev določb ZCes-1, so se nanašali predvsem na:

- izvajanje prepovedanih posegov in dejanj, ki ogrožajo državne ceste in promet na njih,
- izvedbo delnih ali popolnih zapor cest brez potrebnih dovoljenj,
- gradnjo ali rekonstrukcijo priključkov brez soglasij ali v nasprotju s pogoji iz soglasij,
- obveščanje in oglaševanje ob državnih cestah brez potrebnih soglasij ali v nasprotju s pogoji soglasja in
- drugih posegov na cesti ter v varovalnem pasu cest (ob cestah), ki se izvajajo brez potrebnih soglasij oziroma dovoljenj.

V letu 2020 je bilo tako uvedenih 122 prekrškovnih zadev, ter 124 pisnih in 45 ustnih izrečenih opozoril. Natančnejši podatki o prekrškovnih ukrepih inšpektorjev za ceste so razvidni iz naslednje tabele:

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
122	169	37	13	65	3

Finančno stanje prekrškovnih postopkov, ki so jih vodili inšpektorji za ceste je razvidno iz spodnje tabele:

2020	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	72.300
Plačilo terjatev	27.550
Plačilo s 50% popustom	26.550

4.1.5 Akcije v letu 2020

Skladno s predvidenimi ukrepi iz Resolucije o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013 – 2022 (Uradni list RS, št. 39/13) in napovedanega večjega obsega del na avtocestah odstranjevanje cestninskih postaj, je Inšpektorat RS za infrastrukturo, tudi v letu 2020 načrtoval usmerjeno akcijo Poostren inšpekcijski nadzor zapor na cestah in preusmeritev prometa pri izvajanju vzdrževalnih in obnovitvenih del na državnih cestah.

Zaradi zagotavljanja večje varnosti udeležencev v prometu na državnih cestah (avtocestah), v času pred, v in po poletni sezoni 2020 je bil izveden poostren inšpekcijski nadzor na državnih cestah, ki so v upravljanju upravljavcev DRSI in DARS d. d., v zvezi z izpolnjevanjem zahtevanih pogojev iz dovoljenj za zapore cest, ki se postavljajo pri rednem vzdrževanju, izvajanju investicijskih vzdrževalnih del oz. vzdrževalnih delih v javno korist. Inšpekcijski nadzor se je izvajal na osnovi določil 73. in 74. člena Zakona o cestah, in Pravilnika o zaporah na cestah (Uradni list RS, št. 4/16). Pri tem je bil dan poseben poudarek na ugotavljanju:

- ali je bilo za zaporo na cesti izdano ustrezno dovoljenje (izjeme...),
- ali je zapora skladna s pogoji iz dovoljenja (postavitve, vzdrževanje, dopolnitev,...),
- ali je postavitve zapore na cesti skladna z elaboratom,
- ali je spoštovan dovoljeni čas trajanja zapore ceste,
- obveščanja pristojnih institucij in inšpekcije za ceste o prvi postavitvi zapore, o preusmeritvi prometa in o vsaki spremembi zapore ceste.

Akcijski inšpekcijski nadzor se je izvajal v času med **1.4.2020 do 15.12.2020**

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
	Število izvedenih pregledov	138	
Inšpekcijski nadzor »zapor na cestah in preusmeritev prometa pri izvajanju vzdrževalnih in obnovitvenih del na državnih cestah«	Število upravnih ukrepov	1 × ustna odločba z izrečeno začasno omejitvijo uporabe ceste in v nadaljevanju izdan pisni odpravek odločbe, 2 × upravni odločbi 25 × opozorilo na zapisnik po ZCes-1 ali ZIN	Ugotovljene pomanjkljivosti in nepravilnosti so se v večini nanašale na: - pridobitev dovoljenja upravljavca ceste za postavitve zapore, - izvedba zapore s strani izvajalca rednih del brez dovoljenja upravljavca - postavitve zapore ceste v nasprotju z izdanim dovoljenjem, - neskladno izvajanje del s projektom oz. izdanim dovoljenjem, - opustitev ukrepov pri zavarovanju ovire, - nedovoljeno spreminjanje prometne signalizacije
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	1 × odločba o prekršku 3 × odločba opomin 25 × plačilni nalog	

4.1.6 Ostalo

Inšpektorji za ceste so skozi celotno leto 2020 aktivno sodelovali v različnih komisijah in skupinah pri strokovnih pregledih ali prevzemih izvedenih del v določenih odsekih državnih cest in cestnih objektov, po ugotovljenih nepravilnostih ali po opravljenih investicijskih vzdrževalnih delih in vzdrževalnih delih v javno korist. Inšpektorji so v letu 2020 prisostvovali kar 50 takim primerom. Pri tem je potrebno tudi poudariti, da so sodelovanja pri izvedbi komisij pregledov tudi preventivne narave, saj se v tem času odpravijo marsikateri nepravilnosti, katere bi lahko kasneje z uvedbo inšpekcijskega postopka inšpektor z odrejenimi zahtevami odpravil.

Zaznano je boljše sodelovanje in vključevanje inšpekcije za ceste pri pripravi sprememb in dopolnitev zakonodaje in podzakonskih predpisov s področja cest in cestninjenja. Tekom leta so bili inšpektorji za ceste aktivno vključeni v pripravo predlogov sprememb in dopolnitev več različnih podzakonskih predpisov s področja cest tudi krovnega materialnega predpisa ZCest-1.

Pri izvajanju inšpekcijskega nadzora na državnih cestah po določilih ZCes-1 so inšpektorji za ceste zaznali nekaj problematičnih in neustrezno urejenih področij, ki so z uveljavitvijo ZCes-1 sicer ponudile nove in boljše rešitve, vendar se pri tem še vedno pojavljajo težave. Ugotovljene pomanjkljivosti se nanašajo predvsem na naslednje:

- problematiko zemljiškoknjižnega stanja državnih cest (na celotnem cestnem omrežju še niso vzpostavljene meje cestnih parcel – cestni svet),
- razpoložljiva finančna sredstva za vzdrževalna dela ne sledijo visokim standardom predpisov s področja varstva cest, zato se iščejo optimalne rešitve v okviru razpoložljivih sredstev,
- veliko število prijav zaradi postavljanja objektov za obveščanje in oglaševanje v varovalnem pasu državnih cest,
- zakonsko nedorečeno področje prodaje sezonskih izdelkov ob državnih cestah, v območju varovalnega pasu.
- s postopkom priprave sprememb materialnega zakona ZCes-1, ki se ob koncu leta 2020 obravnava na MZI skupaj z ostalimi ključnimi deležniki, se odpravlja neskladja vezana na gradbeno zakonodajo in druga vplivna področja.

4.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR ŽELEZNIŠKEGA PROMETA

Inšpektorji za železniški promet delujejo v okviru Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča IRSI. Osrednje področje inšpekcijskega nadzora se nanaša na izvajanje nadzorov spoštovanja predpisov na področju železniških sistemov in podsistemov ter zagotavljanja varnosti v železniškem prometu. Inšpekcijski nadzori pri zavezancih se v večini izvajajo na terenu, skladno z letnim načrtom dela in na podlagi aktualnih potreb po nadzoru upoštevajoč zakonodajna pooblastila in stanje železniške infrastrukture v Republiki Sloveniji.

V letu 2020 so inšpektorji za železniški promet v večjem obsegu izvajali nadzore po ZNB in izvajanja priporočil NIJZ za preprečevanje okužbe z virusom SARS-Cov-2, predvsem pri upravljavcu, prevoznikih in samih uporabnikih javnega potniškega prometa.

4.2.1 Pristojnost in zakonodaja

Skladno s pooblastili in nalogami, ki izhajajo iz nacionalnih zakonskih in podzakonskih predpisov, Uredb, Direktiv EU in tehničnih specifikacij za interoperabilnost, inšpektorji za železniški promet izvajajo nadzor nad izvajanjem določb:

- Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZVZelP-1, Uradni list RS, št. 30/18, 54/21) po 27.4.2019 razmejitve pristojnosti na VO (AŽP) in IRSI,
- Zakona o železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št. . 92/99, 11/01, 33/01, 110/02 - ZGO-1, 110/02, 56/03, 86/04, 29/05 - odl. US, 15/07, 58/09, 106/10, 63/13, 84/15, 30/18), Uredbe (ES) št. 1370/2007, Uredbe (ES) 1371/2007 in Direktive 2012/34/EU,
- Zakona o prevozu nevarnega blaga (ZPNB, Uradni list RS št. 33/06 – prečiščeno besedilo, 41/09, 97/10 in 56/15) in Evropskega sporazuma o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga (RID),
- Zakon o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača-Koper (ZIUGDT, Uradni list RS št., 51/18 in 82/18),
- Gradbeni zakon (GZ, Uradni list RS, št. 61/17, 72/17, 49/20 - ZIUZEOP, 65/20, 15/21 - ZDUOP).

4.2.2 Inšpekcijski nadzor

Inšpekcijski nadzori železniškega prometa obsegajo zlasti naslednja področja:

- vodenje železniškega prometa,
- gradnja in rekonstrukcija železniške infrastrukture,
- tirna vozila in elektroenergetika z voznim omrežjem ter opremo za merjenje porabe električne energije ob progi,
- prevoz nevarnega blaga v železniškem prometu,
- nadzor nad industrijskimi tiri in progami drugih železnic pravice in obveznosti potnikov v železniškem prometu.

Vodenje železniškega prometa

Inšpekcijski nadzor vodenja železniškega prometa zajema predvsem preverjanje:

- izvajanja ukrepov za zagotavljanje varnosti železniškega prometa,
- izpolnjevanja osnovnih pogojev, ki so določeni glede strokovne usposobljenosti, zdravstvene sposobnosti, psihofizične sposobnosti na delovnem mestu in upoštevanja predpisov o delovnem času ter razporedih dela oseb, ki opravljajo varnostno kritične naloge (OVKN),
- zagotavljanje notranjega reda in varnosti v železniškem prometu.

Gradnja, nadgradnje, obnove in odstranitve objektov železniške infrastrukture

Inšpekcijski nadzor železniške infrastrukture obsega preverjanje:

- gradenj, nadgradenj, obnov in odstranitve železniške infrastrukture (tiri, kretnice, gradbeni objekti),
- gradenj, nadgradenj, obnov in odstranitve infrastrukture na železniških postajah (peroni, območja dostopa),
- zagotavljanja varnosti na različnih križanjih železniških prog in cest ter zagotavljanja ustrezne preglednosti,
- izpolnjevanja osnovnih pogojev, ki so določeni glede strokovne usposobljenosti, zdravstvene

spособnosti, psihofizičnih sposobnosti na delovnem mestu in upoštevanja predpisov o delovnem času ter razporedih dela OVKN na področju železniške infrastrukture.

Železniška tirna vozila in elektroenergetika

Inšpekcijski nadzor obsega preverjanje:

- področja vlečnih in vlečenih železniških vozil,
- gradenj, nadgradenj, obnov stabilnih naprav ter naprav elektrovleke,
- gradenj, nadgradenj, obnov stabilnih naprav ter naprav elektroenergetike,
- ustrezna uvrstitev tirnih vozil v vlak,
- nadzor veljavnosti dovoljenja za strojevodje in veljavnosti spričevala, ter izpolnjevanje pogojev glede psihofizične sposobnosti na delovnem mestu in upoštevanja predpisov o delovnem času, času vožnje in počitkih strojevodij.

Prevoz nevarnega blaga v železniškem prometu

Inšpektorji za železniški promet nadzorujejo izpolnjevanje pogojev ter odgovornosti izvajalcev glede:

- prevoza nevarnega blaga po železnicah, skladno z določili Zakona o prevozu nevarnega blaga in Evropskega sporazuma o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga (RID), pri prevoznikih, pošiljateljih in prejemnikih,
- dela OVKN, ki sodelujejo pri prevozu nevarnega blaga v železniškem prometu,
- izpolnjevanja predpisanih pogojev za železniška vozila pri prevozu nevarnega blaga,
- ustreznosti priprave nevarnega blaga in spremljajoče dokumentacije za prevoz.

Nadzor nad industrijskimi tiri in progami drugih železnic

Inšpekcijski nadzor nad industrijskimi tiri in progami drugih železnic vsebuje predvsem preverjanje:

- gradnjo in vzdrževanje industrijskih tirov in prog drugih železnic,
- varnosti na industrijskih tirih in progah drugih železnic,
- posegov v progovni in varovalni progovni pas ob industrijskem tiru in progah drugih železnic,
- vzdrževanja in ukinjanja cepišč industrijskih tirov,
- poslovnika industrijskega tira ali proge druge železnice.

4.2.3 Inšpekcijski upravni postopek

Inšpektorji za železniški promet so, poleg 88 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, v letu 2020 prejeli 30 prijav in uvedli inšpekcijski postopek v 481 novih zadevah ter zaključili 402 inšpekcijski zadevi. Skupno je bilo v letu 2020 izvedeno 557 inšpekcijskih pregledov.

2020	Inšpekcija za železniški promet
Število prejetih prijav	30
Število obravnavanih zadev	569

Glede inšpekcijskih ukrepov se zaradi specifičnosti nadzorovanega področja izrekajo tako ureditveni ukrepi z izrekom opozoril na zapisnik kot tudi prepovedni ukrepi z odločbami. V letu 2020 so inšpektorji za železniški promet prejeli eno pritožbo zoper izdan upravni akt.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2020 je razvidno iz naslednje tabele:

2020	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik: redni pregled	527
Zapisnik: izredni pregled	24
Zapisnik: kontrolni pregled	26

Zapisnik: zaslišanje	3
Odločba	6
Opozorilo po ZIN (upravno)	1

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je inšpekcija za železniški promet glede na plan za leto 2020 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 2020	Realizacija 2020	% izpolnitve načrta
Vodenje železniškega prometa	90	110	122,2
Gradnja, rekonstrukcija in vzdrževanja železniških objektov	45	54	120
Tirna vozila in elektroenergetika	30	65	216,6
Prevoz nevarnega blaga v železniškem prometu	10	8	80
Nadzor nad industrijskimi tiri in progami drugih železnic	95	133	147,8
Usmerjeni nadzori po ZNB s ciljem preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19 ¹⁾	-	210	-
SKUPNO ŠTEVILO:	270	580	214,8

Opomba:

¹⁾ V letu 2020 so bili opravljeni dodatni izredni nadzori po ZNB, ki niso predmet standardnega načrtovanja obveznosti iz pristojnosti inšpektorata.

Načrt dela inšpektorjev za železniški promet za leto 2020 je bil v celoti dosežen. Vzrok za pomanjšan obseg nadzora na posameznem segmentu je prekinitev delovnega razmerja enega od inšpektorjev. Pri inšpekciji za železniški promet ključne besede sovpadajo s temeljnimi nalogami.

4.2.4 Prekrškovni postopek

Ukrepi, ki so jih v prekrškovnem postopku izrekli inšpektorji za železniški promet na podlagi ugotovljenih kršitev določb predpisov, ki jih nadzirajo, so se nanašali predvsem na nespoštovanje predpisov s strani OVKN, upravljavca in neupoštevanje prometnih pravil (ki se nanašajo na železniški promet) s strani občanov, ki jih je inšpektorat prejel kot predlog za uvedbo prekrškovnega postopka nadzornega organa.

V letu 2020 je bilo uvedenih 112 prekrškovnih zadev.

Natančnejši podatki o prekrškovnih ukrepih inšpektorjev za železniški promet so razvidni iz naslednje tabele:

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Obdolžilni predlog	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
112	31	10	0	30	46	8

Finančno stanje prekrškovnih postopkov, ki so jih vodili inšpektorji za železniški promet je razvidno iz spodnje tabele:

2020	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	10.200
Plačilo terjatev	14.200
Plačilo s 50% popustom	2.100

4.2.5 Akcije v letu 2020

4.2.5.1 Nadzor nad nivojskimi križanji cest in železniških prog

Skladno s predvidenimi ukrepi iz Resolucije o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013 – 2022 (Uradni list RS, št. 39/13) in Osnutka obdobjnega načrta za zagotavljanje varnosti cestnega prometa v letih 2019 in 2020 (točka 9.10 – Prehodi ceste čez železnice), je bil IRSI dolžan v letu 2020 izvesti inšpekcijski nadzor nad nivojskimi križanji cest in železniških prog.

Zaradi zagotavljanja večje varnosti udeležencev v cestnem in železniškem prometu je bil izveden poostren inšpekcijski nadzor na nivojskih križanjih železniških prog in cest. Inšpekcijski nadzor se je izvajal na podlagi določil Zakona o železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št. 92/99, 11/01, 33/01, 110/02 - ZGO-1, 110/02, 56/03, 86/04, 29/05 - odl. US, 15/07, 58/09, 106/10, 63/13, 84/15), 30., 31. in 33. člena Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZVZelP, Uradni list RS, št. 30/18) ter ostalih podzakonskih aktih s področja železniškega prometa, ki zadevajo navedeno področje in sicer tako v javnem železniškem prometu kot tudi na industrijskih tirih. Pri tem je bil dan poseben poudarek na ugotavljanju:

- soglasja upravljavca ob vzpostavitvi začasnih nivojskih prehodov,
- ustreznost postavitve spremenljive prometno informativne signalizacije,
- zagotavljanje in vzdrževanje ustrezne preglednosti v območjih zavarovanih in nezavarovanih (pasivno urejenih) nivojskih prehodov, v progovnem in varovalnem progovnem pasu,
- zaščitni višinski profili,
- v primeru nadgradnje železniškega podsistema, nadzor nad izvedbo zavarovanja obstoječega nivojskega prehoda v skladu z določbami ZVZelP-1 in predlagane rešitve komisije in izdanega soglasja,
- izvajanje predpisanih postopkov v primeru izrednih prevozov na nivojskih prehodih.

Poostren inšpekcijski nadzor so izvajali vsi (3) inšpektorji za železniški promet IRSI, v času med 15.6.2020 – 30.11.2020.

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor na nivojskih prehodih	Število izvedenih pregledov	10	V poostrenem inšpekcijskem nadzoru so bile ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti na posameznih področjih nadzora inšpektorjev za železniški promet, ki se nanašajo na nivojski prehod v sklopu industrijskega tira, vzdrževanje naprave za zavarovanje na nivojskem prehodu, strokovno usposobljenost delavcev in v povezavi z njihovimi nalogami na nivojskih prehodih: nivojski prehodi niso pravilno zavarovani in označeni - ni zagotovljena preglednost nivojskega prehoda
	Število upravnih ukrepov	1 odločba	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	2 prekrškovni odločbi	

4.2.5.2 Nadzor poslovnika industrijskih tirov ali proge druge železnice

Zaradi zagotavljanja večje varnosti udeležencev na industrijskih tirih in ostalih udeležencev, se je izvedel poostren inšpekcijski nadzor poslovnika industrijskih tirov ali druge proge železnice, ki določajo postopke za zagotavljanje varnega železniškega prometa. Inšpekcijski nadzor se je izvajal na osnovi določil veljavnega Zakona o železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št. 92/99, 11/01, 33/01, 110/02 - ZGO-1, 110/02, 56/03, 86/04, 29/05 - odl. US, 15/07, 58/09, 106/10, 63/13, 84/15, 30/18), ter 92. člena Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZVZelP, Uradni list RS, št. 30/18). Pri tem je bil dan poseben poudarek na:

- izdelavo poslovnika industrijskih tirov,
- pridobitev soglasja upravljavca, v primeru prehoda in industrijskega na javno železniško infrastrukturo in obratno,
- nadzor postopkov za zagotovitev varnega železniškega prometa (tehnični procesi dela, največjo hitrost na industrijskih tirih, zdravstveni pogoji in potrebno strokovno usposobljenost OVKN, ki vzdržujejo in delajo na industrijskem tiru).

Poostren inšpekcijski nadzor so izvajali vsi (3) inšpektorji za železniški promet IRSI, v času med 20.1.2020 – 15.12.2020.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor določb poslovnika na industrijskih tirih in progah druge železnice	Število izvedenih pregledov	22	V poostrenem inšpekcijskem nadzoru so bile ugotovljene nepravilnosti: - izdani pravilniki so bili neskladni z dejanskim stanjem, - nadzor nad varnostjo na nivojskih prehodih, predvsem na področju prehoda vozil in oseb čez progo, - nadzor spremljajoče signalizacije.
	Število upravnih ukrepov	- 6 upravnih odločb	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	-	

4.2.5.3 Nadzor oseb, ki izvajajo varnostno kritične naloge OVKN – preverjanje psihofizičnega stanja OVKN

V okviru akcije Poostren inšpekcijski nadzor oseb, ki izvajajo varnostno kritične naloge OVKN - preverjanje psihofizičnega stanja OVKN se je preverjala vsebnost alkohola pri OVKN. Omenjeni nadzori so se običajno izvajali ob nadzoru ostalih pomanjkljivosti in nepravilnosti iz Zakona o železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št. 82-99, 11/01, 33/01, 110/02-ZGO-1, 110/02, 56/03, 86/04, 29/05 – odl. US, 15/07, 58/09, 106/10, 63/13, 84/15, 30/18) in Zakona o varnosti v železniškem prometu, ter Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZVZelP-1, Uradni list RS, št. 30/18) v veljavi od 16.6.2018 dalje.

Akcija se je izvajala iz razloga ugotavljanja alkoholiziranosti delavcev, ki izvajajo varnostno kritične naloge med opravljanjem dela. Inšpekcijski nadzor psihofizičnega stanja OVKN se ni izvajala zgolj usmerjeno, temveč se je izvajal v sklopu rednih inšpekcijskih pregledov, ki sta jih pooblaščenca inšpektorja opravljala po uradni dolžnosti.

Akcijski inšpekcijski nadzor sta v času med 15.6.2020 in 15.12.2020 izvajala inšpektorja za železniški promet, skladno z določili 77. člena ZVZelP-1, v povezavi z 95. členom ZVZelP-1.

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor	Število izvedenih pregledov	21	V okviru akcijskega nadzora ni bilo ugotovljenih nobenih nepravilnosti, zato

»psihofizičnega stanja OVKN«	Število upravnih ukrepov	/	sta inšpektorja postopke skladno z ZIN ustavila na zapisnik
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	/	

4.2.5.4 Nadzor ustrezne uvrstitve tirnih vozil v vlak

V letu 2020 se je na omrežje železniških poti po Sloveniji zapeljala prva skupina novih potniških vlakov Slovenskih železnic proizvajalca Stadler. Zato je inšpektorat za železniški promet uvedel poostren nadzor nad ustrezno uvrstitvijo novih tirnih vozil, ki imajo dovoljenje za dajanje na trg z območjem uporabe v Republike Slovenije. (tretja alineja prvega odstavka 59. člena ZZelP-1)

Zaradi zagotavljanja večje varnosti potnikov, se je izvedel poostren inšpekcijski nadzor ustrezne uvrstitve tirnih vozil, s katerim se zagotovi varen železniški promet. Inšpekcijski nadzor se je izvajal na osnovi določil veljavne tretje alineje prvega odstavka 59. člena Zakona o železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št 99/15 – uradni prečiščeno besedilo in 30/18). Pri tem je naj bo dan poseben poudarek na:

- preverbo, da se tirno vozilo ustrezno uvrsti v vlak, v katerem naj bi obratovalo, pri čemer se upošteva SVU in TSI vodenje in upravljanje prometa,
- istočasno se preverjano tudi spoštovanje notranjega reda.

Poostren inšpekcijski nadzor je izvajal inšpektor za železniški promet IRSI, ki je pristojen za vleko in vlečne sisteme na svojem delovnem področju, v času med 15.6.2020 – 31.12.2020.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor ustrezne uvrstitve tirnih vozil v vlak	Število izvedenih pregledov	9	Inšpektor pri nadzoru ni ugotovil nepravilnosti, zato je postopke na podlagi 28. člena ZIN ustavil na zapisnik.
	Število upravnih ukrepov	/	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	/	

4.2.5.5 Nadzor izvajanja avtobusnega nadomestnega prevoza v železniškem prometu

V letu 2019 se je pri izvajanju nadzora nadomestnih prevozov ugotovilo več nepravilnosti. Prav tako pa so se v 2020 izvajala določena dela na območju Jesenic, ki so zahtevale posamezne zapore prog in preusmeritve na štajersko progo ter posledično izvajanje nadomestnih prevozov. Zaradi omenjenega se je v letu 2020 izvedel sistematično usmerjen nadzor opravljanja nadzora nad izvajanjem avtobusnih nadomestnih prevozov v železniške prometu.

Zaradi zagotavljanja večje varnosti potnikov, ter varovanja njihovih pravic ter obveznosti prevoznika/izvajalca nadomestnih prevozov, se je izvedel poostren inšpekcijski nadzor izvajanja avtobusnih nadomestnih prevozov v železniškem prometu, ki določajo postopke za zagotavljanje varnega železniškega prometa. Inšpekcijski nadzor se je izvajal na osnovi določil veljavnega 6. in 6.a. člena Zakona o železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št 99/15 – uradni prečiščeno besedilo in 30/18). Pri tem je naj bo dan poseben poudarek na:

- prevoz potnikov,
- obseg in obveznosti prevoznika kot izvajalca gospodarske javne službe,
- izvajanje nadomestnega prevoza,

- označitev in oprema vozil,
- spoštovanje voznega reda in javna objava.

Poostren inšpekcijski nadzor je izvajal inšpektor za železniški promet IRSI pristojen za nadzor prometa, v času med 3.2.2020 – 13.11.2020.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor izvajanja avtobusnega nadomestnega pevoza v železniškem prometu	Število izvedenih pregledov	14	Inšpektor je pri izvajanju nadzora ugotovil nekatere nepravilnosti, ki pa jih je upravljavec v času nadzora tudi odpravil. Nepravilnosti so se izvajale predvsem pri izvajanju prevoza v skladu z voznim redom, primerno objavljane ter ustrezna z zakonom predpisana oprema prevoznika, ki izvaja nadomestni prevoz.
	Število upravnih ukrepov	/	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	/	

4.2.5.6 Nadzor dovoljenj za delo na železniškem območju

V letu 2020 so se na Slovenskem železniškem omrežju izvajala večja in daljša gradbena vzdrževalna in rekonstrukcijska dela. Ker so izvajalci omenjenih del med drugim tudi tujci in drugi gradbeni izvajalci je bilo potrebno na omenjenih lokacijah opraviti več nadzorov pridobljenih dovoljenj za delo na železniškem območju, predvsem z namenom zagotovitve varnosti tako delavcev, gradbene mehanizacije kot železniškega prometa in potnikov.

Zaradi zagotavljanja večje varnosti udeležencev v železniškem prometu ter delavcev in mehanizacije na gradbiščih ob železniškem območju, je inšpektorat izvedel poostren inšpekcijski nadzor dovoljenj za delo na železniškem območju. Inšpekcijski nadzor je bil uveden na osnovi določil veljavnega 85. člena Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št 30/18). Pri tem je bil dan poseben poudarek na:

- pridobitev pisnih dovoljenj upravljavca za osebe ki opravljajo določena dela na železniškem območju,
- upoštevanje omejitev, prepovedi, ukaze in opozorila, ki so postavljena na vidnih mestih ali jih dajejo OVKN za osebe, ki niso OVKN in se gibljejo na železniškem območju.

Poostren inšpekcijski nadzor je izvajal inšpektor za železniški promet IRSI, ki je pristojen za železniški promet na svojem delovnem področju, v času med 1.1.2020 – 15.12.2020.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor dovoljenj za delo na železniškem območju	Število izvedenih pregledov	73	Inšpektor je pri opravljanju nadzora dovoljenj za delo na železniškem območju nadziral predvsem pridobitev pisnih dovoljenj za posamezne delavce, ki so opravljali dela na železniškem območju pri različnih podjetjih. Inšpektor je pri nadzoru ugotovil več nepravilnosti, zato je uvedel prekrškovne postopke.
	Število upravnih ukrepov	/	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	8 odločb - opominov	

4.2.6 Ostalo

Z začetkom veljave novega ZVZelP-1, je prenehalo veljati 22 predpisov (pravilnikov in uredb) in se je prenehalo uporabljati 21 predpisov (pravilnikov, navodil in odločb). V prehodnih določbah, je določeno, da se do uveljavitve novih predpisov uporabljajo stari, če niso v nasprotju s tem zakonom ali evropskimi predpisi. Ker so obveznosti Ministra da izda nove predpise v roku dveh let, so se v predhodnih letih že

pripravili novi predlogi za nekatere uredbe in pravilnike. Tekom leta so bili inšpektorji za železniški promet aktivno vključeni v pripravo nekaterih predlogov za spremembe in dopolnitve novih uredb, pravilnikov in navodil. Istočasno pa je IRSI prav tako pristopil k pripravi predloga novega Pravilnika za industrijske tire, katerega izključno nadzora v skladu s pristojnostjo ZVZeP-1.

IRSI je v letu 2020 prejel več prijav oziroma pobud za inšpekcijski nadzor gradenj in ostalih posegov v varovalni pas železniške proge, prijav slabega stanja proge, nevarnih dreves ob progi, nepreglednost v NPr zaradi posaditve, nepravilnosti na vozniških redih posledično zamude vlakov, ter drugih nepravilnosti s področja nadzora železniškega prometa.

IRSI vsako leto v svojih poročilih opozarja na slabo stanje železniške proge na določenih odsekih, ki se v letu 2020 niso dosti spremenila. Takšno stanje je posledica starosti vgrajenih materialov v proge, kar se kaže v dotrajanosti zgornjega ustroja proge, nepravočasno opravljenih obnov ali nadgradenj ter premajhnih vlaganj v redno vzdrževanje in investicijsko vzdrževanje. Zaradi zagotovitve varnosti prog se zahteva več vzdrževalnih del in večjo pozornost pri pregledovanju infrastrukture. Na področju zavarovanja nivojskih križanj se na državnih progah ugotavljajo izboljšave, še vedno pa ostajajo problematične regionalne proge, ki so zavarovane z mehanskimi signalno varnostnimi napravami brez možnosti daljinskega vodenja prometa. Nosilne konstrukcije voznega omrežja elektrificiranih železniških prog so na nekaterih mestih dotrajane in slabo vzdrževane. S povečanjem nadzora nad industrijskimi tiri je bilo prav tako ugotovljeno več nepravilnosti in neskladij, predvsem pa težave pri neurejeni oz. nepopolni zakonodaji.

Na splošno se ugotavlja, da se kljub zagotavljanju varnosti železniških prog (znotraj predpisanih toleranc) zmanjšuje kakovost železniškega prometa, kar se odraža v številu pritožb potnikov (zamude) in naseljenih blizu. prog (hrup) ter navsezadnje dokaj slabemu javnemu mnenju, ki se odraža v medijih.

Vsako leto IRSI opozarja na poseben problem pri nadzoru nad prevozom nevarnega blaga v železniškem prometu, saj je ZPNB pričel veljati leta 2000 in bi moral biti po določilih 58. člena tega zakona, najkasneje do tega datuma objavljen tudi Pravilnik o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga RID, kar pa žal ni.

4.3 INŠPEKCIJSKI NADZOR ŽIČNIŠKIH NAPRAV IN SMUČIŠČ

Inšpektorja za žičniške naprave in smučišča delujeta v okviru Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča IRSI. V sklopu inšpekcijskih pregledov se je pri zavezancih izvajal nadzor na terenu nad spoštovanjem predpisov s področja obratovanja žičniških naprav in zagotavljanja varnosti na smučiščih, skladno z letnim načrtom dela in na podlagi aktualnih potreb po nadzoru, upoštevajoč zakonodajna pooblastila in tudi obstoječe varnostne ter tudi vremenske razmere.

4.3.1 Pristojnost in zakonodaja

Skladno s pooblastili in nalogami, ki izhajajo iz nacionalnih zakonskih in podzakonskih predpisov, Uredb, Direktiv EU, tehničnih specifikacij in standardov, sta inšpektorja za žičniške naprave in smučišča IRSI izvajala nadzor nad izvajanjem določb:

- Zakona o žičniških napravah za prevoz oseb (ZŽNPO, Uradni list RS, št. 126/03, 56/13, 33/14, 200/20) in *Direktive 2000/9/ES*,
- Zakona o varnosti na smučiščih (ZVSmuč-1, Uradni list RS, št. 44/16).

4.3.2 Inšpekcijski nadzor

Inšpekcijski nadzor žičniških naprav obsega preverjanje stanja, obratovanja in vzdrževanja žičniških naprav. Nadzorovano je bilo izvajanje varnostnih ukrepov v območju žičniških naprav, upoštevanje tehničnih standardov in normativov pri uporabi materialov ter upoštevanje toleranc pri vzdrževalnih delih, gradnjah in obnovah žičniških naprav. Nadzor je obsegal tudi izvajanje obdobjnih zakonsko predpisanih pregledov žičniških naprav in njihovih elementov, s strani pooblaščenih organizacij. Redno se je izvajal nadzor nad opravljanjem del in odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, ki so jih ugotovljale pooblaščenice organizacije ali inšpektorja ob inšpekcijskih pregledih. Pri tem ne moremo prezreti dejstva, da se na splošno povprečna starost žičniških naprav v RS povečuje, kar zahteva več vzdrževalnih del in večjo pozornost pri pregledovanju naprav. Skladno z določili Pravilnika o tehničnih pregledih žičniških

naprav (Uradni list RS, št. 63/11, 63/12, 59/13, 72/14, 116/20), inšpektorja nadzirata izvedbo strokovno-tehničnih in posebnih pregledov, katerih izvedbo so dolžni zagotoviti upravljavci žičniških naprav. Roki za izvedbo teh pregledov pa so odvisni od vrste in starosti naprave.

Na področju inšpekcijskega nadzora smučišč se preverja ali upravljavci smučišč v zadostni meri urejajo in oskrbujejo smučarske proge, skladno s predpisi. Inšpektorja v sklopu tega nadzorujeta obratovanje smučišč, zagotavljanje varnosti na smučiščih in izpolnjevanje določb iz dovoljenj za obratovanje smučišč. V času obratovanja smučišč je bil izvajan redni nadzor nad varnostni ukrepi, ki jih morajo izvajati upravljavci smučišč za zagotavljanje varnosti uporabnikov. Obseg ukrepov za zagotavljanje varnosti na smučiščih je bil predpisan v ZVSmuč-1 in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih aktih ter v dovoljenjih za obratovanje posameznega smučišča. Pri izvajanju inšpekcijskega nadzora smučišč sta inšpektorja odredila ukrepe za zagotavljanje varnosti uporabnikov smučišč, še zlasti glede zavarovanja neprilagojenih mest pri vremensko pogojenih spremembah stanja smučarskih prog.

Žičniške naprave

Inšpekcijski nadzor žičniških naprav poteka skozi celotno leto in obsega preverjanje:

- gradnje, obnove in vzdrževalnih del na žičniških napravah,
- tehničnih standardov in normativov pri uporabi materialov ter upoštevanja toleranc pri vzdrževalnih delih,
- izvajanja varnostnih ukrepov v njihovem vplivnem območju,
- izvajanja obdobjnih posebnih pregledov naprav in njihovih elementov in
- opravljenih del in odprave pomanjkljivosti, ki jih ugotovijo pooblašene organizacije.

Smučišča

Inšpekcijski nadzor smučišč je zajemal preverjanje:

- ukrepov določenih v dovoljenjih za obratovanje,
- zavarovanja neprilagojenih mest,
- varovanja pred plazovi,
- urejenosti in označenosti smučarskih prog in smučišč in
- ustreznega števila nadzornikov ter njihovo opremljenost
- opremo za zvočno in svetlobno opozarjanje na vseh motornih vozilih, ki se uporabljajo na smučišču v času obratovanja smučišča
- izvajanje poučevanja smučanja skladno z določbami ZVSmuč-1

4.3.3 Inšpekcijski upravni postopek

Inšpektorja za žičniške naprave in smučišča sta, poleg 39 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, v letu 2020 prejela 6 prijav in uvedla inšpekcijski postopek v 131 novih zadevah ter zaključila 161 inšpekcijskih zadev. Skupno sta inšpektorja za žičniške naprave in smučišča v letu 2020 opravila 157 inšpekcijskih pregledov.

2020	Inšpekcija za žičniške naprave in smučišča
Število prejetih prijav	6
Število obravnavanih zadev	170

Glede inšpekcijskih ukrepov se zaradi specifičnosti nadzorovanega področja izrekajo v večji meri ureditveni ukrepi z izrekom opozoril na zapisnik, v manjši meri pa prepovedni ukrepi z odločbami. V letu 2020 na obravnavanem področju ni bilo pritožb zoper izdane upravne akte.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2020 je razvidno iz naslednje tabele:

2020	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik: redni pregled	126

Zapisnik: izredni pregled	6
Zapisnik: kontrolni pregled	25
Odločba	-
Opozorilo po ZIN (upravno)	41

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je inšpekcija za žičniške naprave in smučišča glede na plan za leto 2020 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 2020	Realizacija 2020	% izpolnitve načrta
Varnost obratovanja žičniških naprav	120	106	88,3
Varnost na smučiščih	60	44	73,3
Usmerjeni nadzori po ZNB s ciljem preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19)	-	7	-
SKUPNO ŠTEVILO:	180	157	87,2

Opomba:

¹⁾ V letu 2020 so bili opravljeni dodatni izredni nadzori po ZNB, ki niso predmet standardnega načrtovanja obveznosti iz pristojnosti inšpektorata.

Pri inšpekciji za žičniške naprave in smučišča ključne besede sovpadajo s temeljnimi nalogami.

4.3.4 Prekrškovni postopek

Ukrepi, ki sta jih v prekrškovnih postopkih izrekla inšpektorja pri nadzoru žičniških naprav in smučišč na podlagi ugotovljenih kršitev določb predpisov, ki jih nadzirata, so se nanašali predvsem na neustrezno zagotavljanje varnosti na smučiščih.

V letu 2020 je bilo uvedenih 8 prekrškovnih zadev.

Natančnejši podatki o prekrškovnih ukrepih inšpektorjev za žičniške naprave in smučišča so razvidni iz naslednje tabele:

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
8	16	2	0	3	0

Kot je razvidno iz tabele so bila v prekrškovnih postopkih v glavnini izrečena opozorila zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti na smučiščih in specifičnega dela z upravljavci žičniških naprav in smučišč.

Finančno stanje prekrškovnih postopkov, ki sta jih vodila inšpektorja za žičniške naprave in smučišča je razvidno iz spodnje tabele:

2020	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	17.600
Plačilo terjatev	0
Plačilo s 50% popustom	0

4.3.5 Akcije v letu 2020

V okviru inšpekcijskega nadzora nad zagotavljanjem varnosti na smučiščih v zimski sezoni 2019/2020 je inšpektor za žičniške narave in smučišča v času zimskih šolskih počitnic in sicer med 14.2.2020 in 1.3.2020 izvajal akcijo, v okviru katere je preverjal spoštovanje predpisov, ki urejajo varnost na smučiščih. Zaradi bolniške odsotnosti je akcijo izvajal le en inšpektor. Pri tem so bile ugotovljene določene pomanjkljivosti in nepravilnosti zaradi česar so bili odrejeni in izrečeni upravni ukrepi, v povezavi z 19. členom ZVSmuč, in določili ZŽNPO, pri čemer se je od upravljavcev smučišč zahtevalo, da ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti odpravijo.

V okviru usmerjenega inšpekcijskega nadzora so se preverjale dolžnosti upravljavca in nadzornika, ter določila, ki se nanašajo na izvajalce poučevanja smučanja v naslednjem:

- nadzor aktivnosti na smučiščih (3. člen),
- zagotovitev ustreznega dovoljenja za obratovanje za smučišča v obratovanju (prvi in tretji odstavek 4. člen),
- zagotovitev ukrepov za varnost na smučišču (prvi odstavek 5. člena),
- zagotovitev obveznosti upravljavca smučišča (prvi in drugi odstavek 6. člena),
- nadzor obratovanja smučišča v različnih pogojih (8. člen),
- nadzor okoliščin, zaradi katerih smučišče ne sme obratovati (prvi odstavek 9. člena),
- obveščanje smučarjev (10. člen),
- nadzor nad poučevanjem smučanja (12. člen),
- dolžnost zagotavljanja reševalcev (14. člen),
- nadzor obveznosti zagotavljanja nadzora (17. člen),
- vodenje evidenc (prvi in tretji odstavek 36. člena).

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor smučišč	Število izvedenih pregledov	12	V akciji so bile ugotovljene kršitve ZVSmuč in ZŽNPO, ki so se nanašale na: - pridobitev novega dovoljenja v primeru nove pridobljene površine smučišča, ali spremenjene konfiguracije obstoječega smučišča (4/3. člen) – 1 primer - zagotovitev ukrepov za varnost na smučiščih: - o zaščita prepadov in drugih nevarnih mest – 6 primerov - o zaščite stebrov – 1 primer - o urejenost čakalnih vrst – 1 primer - o urejenost prog ter povezovalnih poti – 8 primerov - o označitev in nadzor smučišča – 7 primerov - nadzor obratovanja smučišča med delom teptalnega stroja – 2 primera - ustrezno obveščanje smučarjev – 2 primera - ter evidenca varnostnih pregledov – 2 primera
	Število upravnih ukrepov	11 × opozorilo po ZIN na zapisnik. Upravljalci smučišč so ugotovljene pomanjkljivosti in nepravilnosti praviloma odpravili že v času inšpekcijskih nadzorov.	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	/	

4.3.6 Ostalo

Inšpektorja za žičniške naprave in smučišča sta v letu 2020 sodelovala v postopkih za izdelavo podlag pri pripravi sprememb in dopolnitev podzakonskih predpisov s področja žičniških naprav in smučišč (Sprememba ZŽNPO, Pravilnik o evidentiranju). Na seminarju rednega strokovnega izpopolnjevanja sodnih izvedencev za varnost žičniških naprav in smučišč ter rednega strokovnega izpopolnjevanja vodij obratovanja žičniških naprav, ki sta ga organizirala Združenje Slovenskih žičničarjev – GIZ in Zbornica gorskih centrov - GZS sta inšpektorja za žičniške naprave in smučišča pripravila predstavitev inšpekcijskega pregleda žičniških naprav.

Med obratovanjem in vzdrževanjem žičniških naprav inšpektorja za žičniške naprave in smučišča sodelujeta pri reševanju ugotovljene problematike s predstavniki pooblaščenih podjetij za opravljanje strokovno tehničnih pregledov naprav in upravljavci žičniških naprav. Prav tako se vključujeta v reševanje problematike zagotavljanja varnosti na smučiščih.

Pred začetkom zimske sezone so bili organizirani delovni sestanki s predstavniki posameznih Policijskih uprav in upravljavci smučišč, kjer so bile podane ocene in analize predhodnega obdobja ter oblikovane smernice za nadzor smučišč in ukrepanje v tekoči zimski sezoni.

Težava pri obravnavah nesreč na žičniških napravah, ki je bila v prejšnjih letih tudi izpostavljena, še ni rešena. Še vedno ostaja vprašanje ustreznosti obravnave nesreč in ostalih izrednih dogodkov ter s tem ugotavljanju natančnih vzrokov za nastanek nesreč na žičniški napravi, saj je po določilu ZŽNPO pristojnost policije, da obravnava nesrečo ali izredni dogodek in vodi evidenco le-teh.

Še enkrat je potrebno posebej izpostaviti vse bolj perečo problematiko starih žičniških naprav, ki obratujejo na slovenskih smučiščih. Inšpektorja ugotavljata, da sicer upravljavci pravočasno opravljajo vzdrževalna dela in posebne preglede naprav, neporušne preglede vrvi in strokovno tehnične preglede naprav, s katerimi zagotavljajo ustrezno varnost prevoza potnikov z žičniškimi napravami. Vendar se vsako leto povečujejo izredni dogodki na žičniških napravah, katerih vzroke je iskati v starosti naprav, saj je povprečna starost žičniških naprav približno 30 let. Ugotavlja se, da novih investicij na področju žičniških naprav v zadnjih letih ni bilo, razen nekaj manjših v vlečnice z nizko vodeno vrvo.

5 INŠPEKCIJA ZA ENERGETIKO IN RUDARSTVO

Inšpektorji Inšpekcije za energetiko in rudarstvo izvajajo nadzor na področju elektro energetike, na področju strojne energetike in na področju rudarstva.

Naloge in pristojnosti inšpekcijskega nadzora energetskih inšpektorjev so predpisane z Energetskim zakonom in materialnimi predpisi, ki so bili sprejeti na njegovi podlagi. Temeljna naloga energetskih inšpektorjev, ki izvajajo nadzor na področju elektro energetike je zagotavljanje varnega in zanesljivega obratovanja vseh energetskih naprav, napeljav in postrojenj. Na področju strojne energetike energetski inšpektorji izvajajo nadzor nad izvajanjem zakonov, tehničnih predpisov in standardov, ki veljajo za področje strojne energetike, na energetskih objektih, napravah, postrojih in napeljavah. Inšpektorji izvajajo nadzor tudi nad drugimi energetskimi napravami, nadzor nad vzdrževalnimi deli v javno korist na področju strojne energetike, nadzor nad načinom delitve in obračuna stroškov za toploto, nadzor nad energetskimi koncepti lokalnih skupnosti in nadzor nad klimatskimi in ogrevalnimi sistemi

Podlaga za izvajanje nadzora rudarskih inšpektorjev so materialni predpisi, ki urejajo področje rudarstva in varnosti in zdravja pri delu ter skladnosti proizvodov. Pri izvajanju nadzora iz varnosti in zdravja pri delu pri rudarskih delih ima rudarski inšpektor pristojnosti inšpektorja za delo, pri nadzoru strojev, protieksplzijske zaščite in osebne varovalne oprem pa pristojnosti tržnega inšpektorja. Rudarski inšpektor opravlja tudi nadzor monitoringa vplivov rudarskih del na okolje, nadzor rudnikov v zapiranju in nadzor nad rudarskimi muzeji. Posebnost pri nadzoru rudarskih inšpektorjev je predpisana periodika ter takojšnja raziskava nesreč pri delu in nevarnih pojavov. Pri izvajalcih rudarskih del, ki pri izvajanju del potrebujejo električne naprave in instalacije, nadzor izvaja rudarski elektroenergetski inšpektor na podlagi Zakona o rudarstvu in Pravilnika o zahteva za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu in o tehničnih ukrepih pri postavljanju in uporabi električnih instalacij in naprav v podzemnih prostorih in na površini pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin.

Inšpektorji Inšpekcije za energetiko in rudarstvo so v letu 2020 izvajali inšpekcijske nadzore v skladu z letnim in mesečnimi načrti, prilagojeno okoliščinam in dodatnim nalogam zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19.

5.1 PODROČJE ELEKTRO ENERGETIKE

Temeljna naloga energetskih inšpektorjev, ki izvajajo nadzor na področju elektro energetike je zagotavljanje varnega in zanesljivega obratovanja vseh energetskih naprav, napeljav in postrojenj.

5.1.1 Pristojnost in zakonodaja

Naloge in pristojnosti energetski inšpektorjev, ki izvajajo nadzor na področju elektro energetike so opredeljene v Energetskem zakonu (EZ-1, Uradni list RS, št. 17/14, 81/15, 43/19, 65/20, 158/20 - ZURE, 175/20 - ZIUOPDVE), predpisih, ki so bili sprejeti na podlagi energetskega zakona in drugih predpisih, ki veljajo za področje elektroenergetike.

5.1.2 Inšpekcijski nadzor

Energetski inšpektorji s področja elektro energetike so v letu 2020 opravljali redne naloge inšpekcijskega nadzora nad izpolnjevanjem predpisov iz svoje pristojnosti pri zagotavljanju varnega in zanesljivega obratovanja energetskih naprav, to je naprav za proizvodnjo električne energije, prenosnega in distribucijskega omrežja za električno energijo in drugih naprav za oskrbo in porabo električne energije.

Energetski inšpektorji za področje elektro energetike s svojim delom pripomorejo k zagotavljanju odprave pomanjkljivosti in nepravilnosti že v procesu gradnje ali rekonstrukcije elektroenergetskih naprav. S preventivnim delom pri inšpekcijskem nadzoru nad rednim obratovanjem elektroenergetskih naprav je dosežena večja varnost, zanesljivost ter racionalnost. Med obratovanjem so takšni posegi praviloma dražji in posledično pomenijo lahko tudi izpad proizvodnje, kar ima v primeru naprav v sklopu elektroenergetskega sistema RS posledice za celotno gospodarstvo. V skladu z načinom in vsebino inšpekcijskih pregledov, predpisanih s tehničnimi predpisi, energetska inšpekcija za področje elektro energetike opravlja predpisane redne in izredne inšpekcijske preglede pri gradnji, obratovanju in vzdrževanju naslednjih elektroenergetskih objektov in naprav:

- proizvodnja električne energije v termoelektrarnah in v nuklearni elektrarni,
- proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah in malih elektrarnah na alternativne energetske vire,
- prenosno omrežje (400-110 kV) – daljnovodi, razdelilno transformatorske postaje,
- distribucijsko omrežje (110-0,4 kV) – daljnovodi, transformatorske postaje,
- veliki porabniki električne energije,
- ostali porabniki električne energije in objekti javnega pomena.

Poleg tega so energetski inšpektorji, ki izvajajo nadzor na področju elektro energetike v letu 2020, v skladu s svojimi pooblastili izvajali nadzor nad predpisano dokumentacijo, ki jo morajo imeti zavezanci (splošni dobavni pogoji, sistemska obratovalna navodila, usposobljenost upravljavcev energetskih naprav).

5.1.3 Inšpekcijski upravni postopek

Energetski inšpektorji za področje elektro energetike so svoje delo opravljali po sprejetem planu za leto 2020. V letu 2020 so, poleg 539 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, prejeli 79 prijav, uvedli 870 novih inšpekcijskih zadev in rešili 914 inšpekcijskih zadev. V letu 2020 je bilo opravljenih 944 inšpekcijskih pregledov, največ pri distributerjih in uporabnikih.

2020	Inšpekcija za energetiko za področje elektro energetike
Število prejetih prijav	79
Število obravnavanih zadev	1409

V letu 2020 so energetske inšpektorije za področje elektro energetike v zvezi s postopki izdali 34 odgovorov prijaviteljem ter 37 odgovorov in dopisov drugim organom. V letu 2020 so energetske inšpektorije za področje elektro energetike prejeli 14 pritožb zoper izdan upravni akt, drugostopenjski organ pa je v letu 2020 odločil o 1 pritožbi.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2020 je razvidno iz naslednje tabele:

Podatki o dejanjih in ukrepih	Število
Inšpekcijske zadeve začete v tekočem letu	870
Zapisnik: redni pregled	801
Zapisnik: izredni pregled	70
Zapisnik: kontrolni pregled	70
Odločba	162
Opozorilo po ZIN	257
Sklep: ustavitev postopka	258
Sklep: dovolitev izvršbe	22
Sklep: denarna kazen	16
Ostali sklepi	33
Število odgovorov prijaviteljem	34
Število dopisov in odgovorov drugim organom	37

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je energetska inšpekcija za področje elektro energetike glede na plan za leto 2020 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 2020	Realizacija 2020	% izpolnitve plana
Proizvodnja električne energije v termo elektrarni in v nuklearni elektrarni	5	4	80
Proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah, malih hidroelektrarnah in ostalih proizvajalcih električne energije iz obnovljivih virov in naprav z visokimi izkoristki	60	56	93
Prenosno omrežje (400-110 kV) – daljnovodi, razdelilne transformatorske postaje	50	44	88
Distribucijsko omrežje (110-0,4 kV) – daljnovodi, transformatorske postaje	500	482	96
Porabniki električne energije	320	307	96
Elektroenergetske naprave v eksplozijsko varni izvedbi	30	29	97
Izredni inšpekcijski pregledi	30	17	57
Okoljska primernost proizvodov povezanih z energijo v uporabi	5	2	40
SKUPNO ŠTEVILO:	1000	941	94
Usmerjeni nadzori po ZNB s ciljem preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19 ¹⁾	-	136	-

Opomba: ¹⁾ V letu 2020 so bili opravljeni dodatni izredni nadzori po ZNB, ki niso predmet standardnega načrtovanja obveznosti iz pristojnosti inšpektorata in niso šteti kot standardni inšpekcijski nadzori.

V letu 2020 so energetske inšpektorji za področje elektro energetike v inšpekcijskih nadzorih preverjali:

Nadzor	Št. nadzorov
Okvare in poškodbe	19
Pregledi energetskih naprav in vodov	362
Prostori s potencialno EX atmosfero	31
Usposobljenost delavcev	32
Splošni dobavni pogoji	9
Sistemska obratovalna navodila	24
Sistem zaščite pred strelo	276
NN električne inštalacije	285
Remont in revizija na elektroenergetskih postrojih	65
Nadzori v industrijskih objektih	127
Nadzori v javnih objektih	167
Nadzori v večstanovanjskih stavbah	8
Nadzori v poslovnih stavbah	37
Funkcionalni in zagonski preizkusi na energetskih napravah	14
Kakovost električne energije	3
Učinkovita raba energije	1

Povzetek ugotovitev inšpekcijskih pregledov in ocena stanja energetskih naprav je naslednja:

- Pri inšpekcijskih nadzorih na objektih in postrojih za proizvodnjo el. energije in prenosnega omrežja 110 kV do 400 kV ni bilo ugotovljenih bistvenih nepravilnosti in pomanjkljivosti.
- Obratovanje in vzdrževanje elektroenergetskih postrojev (v nadaljevanju: EEP) v lasti gospodarske javne službe dejavnost sistemskega operaterja in gospodarske javne službe dejavnost distribucijskega operaterja ter elektrodistribucijskih podjetij poteka po sprejetih načrtih obratovanja in vzdrževanja. Skrbniki imajo vzpostavljen sistem vzdrževanja in obratovanja v skladu z veljavnima pravilnikoma o vzdrževanju in obratovanju EEP.
- Pri nadzoru nizko napetostnih električnih inštalacij in zaščite pred delovanjem strele (porabniki električne energije) so energetske inšpektorji ugotavljali sledeče pomanjkljivosti:
 - Ne opravljajo se predpisani redni oziroma periodični pregledi, preizkusi in meritve nizkonapetostnih električnih inštalacij ter sistema zaščite pred delovanjem strele v časovno predpisani periodiki (meritve ozemljitvenih upornosti zaščitnih, obratovalnih in združenih ozemljitev, meritve kratkostičnih razmer NNO, kontrola prenapetostnih odvodnikov...): v javnih objektih sicer v manjši meri kot pri ostalih gospodarskih objektih (industrija, obrt, poslovni lokali,...).
 - Pogosto imajo zavezanci predpisane periodične meritve za električne inštalacije in strelovodno zaščito z negativnim strokovnim mnenjem in ne odpravijo ugotovljenih pomanjkljivosti merilcev in ponovijo meritve.
 - Stavbe imajo vgrajen notranji sistem zaščite pred delovanjem strele, iz poročila pregleda LPS pa ni razvidno, da je bil notranji sistem zaščite pred delovanjem strele pregledan.
 - Neustrezen oz. pomanjkljiv LPS: ni ustreznih galvanskih povezav prevodnih kovinskih delov, pretrgani odvodi, ni ustreznih mehanskih zaščit na odvodih, objekt se je rekonstruiral oz. obnavljal pri čemer se je posegalo v LPS nakar LPS ni bil rekonstruiran in ponovno pregledan.
 - Pogosto merilci z usposobljenostjo za izvajanje meritev manj zahtevnih instalacij izvajajo meritve tudi na objektih za katere se zahteva usposobljenost izvajanja meritev zahtevnih električnih instalacij (EX objekti, objekti z lastno TP ali električno centralo).

-
- Pri pregledu merilnih poročil merilcev inšpektorji pogosto ugotavljajo da so meritve izvedene pomanjkljivo (meritve izolacijske upornosti tokokrogov se večkrat sploh ne izvajajo, manjkajo zaključni komentarji izvedenih meritev...).
 - Stanje elektroenergetskih instalacij je slabo zaradi neustreznega vzdrževanja (ni zagotovljeno lastno vzdrževanje s strani usposobljenih vzdrževalcev niti pogodbeno s strani zunanjih vzdrževalcev). Zaradi navedenega so električni razdelilniki pogosto vzrok za nastanek požara (neustreznost varovanja tokokrogov, nečistoča, založenost, neustrezne označbe, napisi, neustrezne enopolne sheme...).
 - Neustrezni električni razdelilniki: Ni predpisanih označb na razdelilniku, ni ustreznega električnega načrta ali pa je pomanjkljiv oz. se ne ujema z dejanskim stanjem, elementi v razdelilniku so pomanjkljivi npr. stekla na kapah varovalnih vložkov, manjkajo elementi na čelni plošči razdelilnika - so luknje, s tem ni ustreznega IP-ja, manjkajo ključavnice oz. zapahi na razdelilnikih, kovinska vrata razdelilnikov niso galvansko premoščena, elementi razdelilnika so pomanjkljivo označeni.
 - Porabnikov električne energije, ki imajo v lasti EEP visoke napetosti (npr. TP VN/NN), se je največkrat ugotavljalo, da nimajo vzpostavljenega sistema obratovanja in vzdrževanja v skladu z "novima" veljavnima pravilnikoma o vzdrževanju in obratovanju EEP ter nimajo ustreznih potrdil o uspešno opravljenem strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja stikalničarjev v industriji po pravilniku o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljalca energetskih naprav.
- Inšpektorji še vedno zaznavajo težave zavezancev pri širitvi gozdnega roba na daljnovodnih trasah v primerih, ko se lastnik ne strinja s posekom, ali je neznan ali nedosegljiv, kakor tudi težave pri opravljanju vzdrževalnih del v javno korist zaradi predhodno neurejenih stvarnih ali drugih pravic, ki dajejo pravico graditi na nepremičninah, na katerih so zgrajeni oziroma stojijo objekti, naprave in omrežja.
 - V skupini objektov distribucije (0,4 kV do 110 kV; RTP, TP, SN in NN omrežja) so se pri rednih inšpekcijskih nadzorih ugotavljale naslednje večje pomanjkljivosti:
 - Pri inšpekcijskih nadzorih GJS SODO oziroma pri elektrodistribucijskih podjetjih največkrat ugotavljale nedoslednosti glede dokazovanja izpolnjevanja varnostnih zahtev pri obratovanju in vzdrževanju nizkonapetostnih omrežij in transformatorskih postaj (4. člen Pravilnika o zaščiti nizkonapetostnih omrežij in pripadajočih transformatorskih postaj). Ni se upoštevalo obvezne uporabe standarda za nizkonapetostne električne inštalacije: SIST HD 60364-4-41.
 - Pri inšpekcijskih nadzorih na objektih in postrojih za proizvodnjo el. energije in prenosnega omrežja 110 kV do 400 kV ni bilo ugotovljenih bistvenih nepravilnosti in pomanjkljivosti.
 - Neažurno čiščenje tras nadzemnih srednje napetostnih in nizkonapetostnih omrežij izvedenih z golimi vodniki skozi gozdne površine (visoka podrast – varnostna višina in neurejen gozdni rop tase – ne odstranjena suha in nestabilna drevesa, ki lahko ob močnem vetru direktno ogrozijo varnost obratovanja SN/NN voda).
 - V skupini porabnikov električne energije je bilo ugotovljeno:
 - da se ne opravljajo predpisani redni pregledi, preizkusi in meritve nizkonapetostnih električnih inštalacij ter sistema zaščite pred delovanjem strele: v javnih objektih sicer v manjši meri kot pri ostalih gospodarskih objektih (industrija, obrt, poslovni lokali,...). V primerjavi s predhodnim letom inšpektorji ugotavljajo, da se stanje v javnih objektih in pri objektih zavezancev s pridobljenimi okoljevarstvenimi dovoljenji, za katere v skladu s Sklepom Ministrstva za okolje in prostor o oblikovanju interventnih skupin za pregled in dopolnitev okoljevarstvenih dovoljenj, št. 012-15/2018-1, z dne 6. 7. 2018, ter usmeritvami Inšpektorata RS za infrastrukturo potekajo poostreni nadzori, bistveno izboljšuje;
 - da zavezanci v primerih, ko pregledniki električnih inštalacij in sistema zaščite pred delovanjem strele ugotavljajo neskladnosti s predpisi, le-te zaradi finančnih težav ne odpravljajo, ali pa je postopek odpravljanja neskladnosti prepočasen. Inšpektorji največ neskladnosti ugotavljajo pri električnih razdelilnikih (glede dostopnosti za upravljanje in vzdrževanje, zaščite pred električnim udarom, napisnih ploščic na razdelilnikih) in neizvedenih galvanskih povezavah;
 - inšpektorji so bili v tem letu pozornejši na vsebino zapisnikov o pregledih, preizkusih in meritvah nizkonapetostnih električnih inštalacij in sistema zaščite pred delovanjem strele,
-

za katero v določenih primerih ugotavljamo neskladnosti glede na zahteve veljavnih predpisov. Ker v inšpekcijskih postopkih pregledniki niso stranke v postopkih, smo s to problematiko seznanili Komisijo za preverjanje NPK;

- pri porabnikih električne energije, ki imajo v lasti EEP visoke napetosti (npr. TP VN/NN), se je kljub dejstvu, da imajo ustrezne pogodbe o vzdrževanju in dokumente, ki izkazujejo, da so njihove naprave varne za obratovanje ugotavljalo, da nimajo vzpostavljenega sistema obratovanja in vzdrževanja v skladu z veljavnima pravilnikoma o vzdrževanju in obratovanju EEP ter ustreznih potrdil o uspešno opravljenem strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja stikalničarjev v industriji po pravilniku o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljalca energetskih naprav.
- Na področju protieksplzijske zaščite se je ugotavljalo, da določeni zavezanci pri inšpekcijskih nadzorih niso predložili zahtevanih veljavnih certifikatov o skladnosti vgraditve, ali o skladnosti vzdrževanja opreme v eksplozijsko ogroženih prostorih, ali pa Ex cone niso bile ustrezno označene. Stanje na tem področju se zaradi ukrepov inšpektorja počasi izboljšuje (pridobljeni predpisani certifikati (vgradnja in vzdrževanje na EX področju eksplozivnih hlapov in prahu). Za nekatere novozgrajene objekte s področja eksplozijske ogroženosti kljub izvedenim tehničnim pregledom in izdanim uporabnim dovoljenjem niso pridobljeni vsi predpisani Certifikati o skladnosti.

5.1.4 Prekrškovni postopek

Energetski inšpektorji za področje elektro energetike so v letu 2020 uvedli 13 prekrškovnih zadev. Izdane so bile 3 odločbe z globo in 6 odločb z opominom po Zakonu o prekrških. Zahtev za sodno varstvo v letu 2020 ni bilo.

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
13	3	0	3	6	0

Finančno stanje prekrškovnih postopkov, ki so jih vodili inšpektorji za elektro energetiko je razvidno iz spodnje tabele:

2020	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	18.000
Plačilo terjatev	9.000
Plačilo s 50% popustom	9.000

5.1.5 Akcije v letu 2020

Nadzor nizko napetostnih inštalacij v stavbah in zaščite pred delovanjem strele v javnih objektih

Namen teh nadzorov je zagotavljanje varnosti nizkonapetostnih inštalacij in naprav v stavbah ter zaščite stavb pred delovanjem strele s ciljem omejiti ogrožanje ljudi, živali in premoženja. Energetski inšpektorji so v sklopu akcije preverjali izvajanje določb Pravilnika o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah (Uradni list RS, št. 41/09 in 2/12) in Pravilnika o zaščiti stavb pred delovanjem strele (Uradni list RS, št. 28/09 in 2/12) v javnih objektih.

Izvedenih je bilo 72 inšpekcijskih pregledov javnih objektov (osnovne šole, vrtci, srednje šole, zdravstveni domovi, zobozdravstvene ordinacije, domovi starejših občanov, gasilski domovi ...). Kar je precej manj kot v letu 2019. Število inšpekcijskih pregledov je bilo manjše kot je bilo načrtovano, zaradi epidemije. Javni objekti, kot so šole, vrtci, zdravstveni domovi,... so bili polovico leta zaprti.

V 29 primerih so bili inšpekcijski postopki ustavljeni na zapisnik po ZIN, v 43 zadevah so inšpektorji ugotovili nepravilnosti. V teh zadevah so izdali 38 ureditvenih odločb, 5 zapisnikov z izrečenimi opozorili po ZIN in 5 sklepov o ustavitvi postopka.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Usmerjeni nadzori nizko napetostnih inštalacij v stavbah in zaščite pred delovanjem strele v javnih objektih kot so šole, dijaški domovi, zdravstveni domovi, domovi upokojencev stavbah in zaščite pred delovanjem strele v javnih objektih kot so šole, dijaški domovi, zdravstveni domovi, domovi upokojencev	Število izvedenih pregledov	72	Nepravilnosti in pomanjkljivosti v zvezi z električnimi inštalacijami: - pomanjkljivo vzdrževanje električnih inštalacij, - neustrezna izvedba zaščite pred električnim udarom - neustrezno ali pomanjkljivo izvedeno dodatno izenačevanje potencialov med kovinskimi deli znotraj objekta, - zavezanec je predložil zapisnik o pregledu električnih inštalacij z oceno o neustreznosti le-te, - zavezanec ni izvedel pregleda električnih inštalacij, - pomanjkljiva oziroma neustrezna vsebina predloženih zapisnikov o pregledih električnih inštalacij, ki ga je naročil zavezanec ali uporabnik stavbe. Nepravilnosti in pomanjkljivosti v zvezi z LPS: - neustrezna ali pomanjkljiva izvedba zunanjega LPS, - neustrezna izvedba galvanskih povezav kovinskih delov objekta (kovinskih ograj, stopnišč ipd.), - zavezanec je predložil zapisnik o pregledu LPS z oceno o neustreznosti sistema, - zavezanec ni izvedel pregleda LPS, - pomanjkljiva oziroma neustrezna vsebina predloženih zapisnikov o pregledih LPS, ki ga je naročil zavezanec ali uporabnik stavbe.
	Število upravnih ukrepov	38 odločb 5 opozoril po ZIN 29 postopkov ustavljenih na zapisnik 5 sklepov o ustavitvi postopka	

Usmerjeni nadzori nad zaščito NN omrežij in z njimi povezanih transformatorskih postaj

Energetski inšpektorji za področje elektro energetike so v letu 2020 izvajali usmerjene nadzore nad zaščito NN omrežij in z njimi povezanih transformatorskih postaj. Namen teh nadzorov je zagotavljanje varnega in zanesljivega obratovanja distribucijskih omrežij. Nadzori so bili opravljeni v predvidenem obsegu.

Izvedenih je bilo 139 inšpekcijskih pregledov, kjer so inšpektorji preverjali ali zavezanci upoštevajo določila Energetskega zakona. V 90 primerih so bili inšpekcijski postopki ustavljeni na zapisnik po ZIN, v 49 zadevah so inšpektorji ugotovili nepravilnosti. V teh zadevah so izdali 18 ureditvenih odločb, 25 zapisnikov z izrečenimi opozorili po ZIN in 23 sklepov o ustavitvi postopka.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Usmerjeni nadzori nad elektroenergetskimi postroji, ki predstavljajo razpršene vire (kogeneracije, sončne elektrarne, male hidroelektrarne)	Število izvedenih pregledov	139	Nepravilnosti in pomanjkljivosti: - nedoslednosti glede dokazovanja izpolnjevanja varnostnih zahtev pri obratovanju in vzdrževanju nizkonapetostnih omrežij in transformatorskih postaj (4. člen Pravilnika o zaščiti nizkonapetostnih omrežij in pripadajočih transformatorskih postaj) - neupoštevanje obvezne uporabe standarda za nizkonapetostne električne inštalacije: SIST HD 60364-4-41
	Število upravnih ukrepov	18 odločb 25 opozoril po ZIN 90 postopkov ustavljenih na zapisnik 23 sklepov o ustavitvi postopka	

Poleg tega so energetski inšpektorji za področje elektro energetike v letu 2020 sodelovali pri inšpekcijskih nadzorih interventnih skupinah za pregled in dopolnitev okoljevarstvenih dovoljenj po sklepu Vlade RS. To je bil 2 letni projekt, katerega nosilec je bilo Ministrstvo za okolje in prostor, Inšpektorat za okolje in prostor. Projekt se je v letu 2020 končal. Energetski inšpektorji za področje elektro energetike so tako v letu 2020 opravili 145 inšpekcijskih nadzorov nad zavezanci, ki imajo okoljevarstvena dovoljenja. Pri tem so izdali 40 ureditvenih odločb in 59 opozoril na zapisnik po ZIN. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih na področju strokovne usposobljenosti upravljalcev energetskih naprav in pregledovanju in preizkušanju opreme pod tlakom. Nepravilnosti so ugotovili tudi na področju Ex-opreme.

5.1.6. Ostalo

Mednarodno sodelovanje

Energetski inšpektorji za področje elektro energetike v letu 2020 niso sodelovali v nobeni mednarodni skupini.

Zaključek

V letu 2020 je 10 energetskih inšpektorjev za področje elektro energetike opravilo 941 inšpekcijskih pregledov. Število načrtovanih nadzorov ni bilo doseženo, in sicer zaradi epidemije COVID – 19. So pa Poleg rednih nalog so energetski inšpektorji za področje strojne energetike v letu 2020 opravili 136 nadzorov po Zakonu o nalezljivih boleznih.

Kljub precejšnji obremenjenosti inšpektorjev je bil inšpekcijski nadzor elektroenergetskih naprav opravljen kvalitetno. Oskrba z električno energijo je dobra. Okvare na energetskih napravah so bile posledica višje sile, zastarelosti naprav ali pomanjkljivega vzdrževanja.

5.2 PODROČJE STROJNE ENERGETIKE

Temeljna naloga inšpektorjev na področju strojne energetike je inšpekcijski nadzor nad izvajanjem predpisov s področja strojne energetike in v okviru inšpekcijskih pooblastil zagotavljanje varnega in zanesljivega obratovanja strojnih energetskih naprav, napeljav in postrojenj. Inšpektorat na področju strojne energetike izvaja nadzor nad izvajanjem zakonov, tehničnih predpisov, standardov in drugih predpisov, ki veljajo za področje strojne energetike.

5.2.1 Pristojnost in zakonodaja

Naloge in pristojnosti energetske inšpektorjeve, ki izvajajo nadzor na področju strojne energetike so opredeljene v Energetskem zakonu (EZ-1, Uradni list RS, št. 17/14, 81/15, 43/19, 65/20, 158/20 - ZURE, 175/20 - ZIUOPDVE) in v Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS-1, Uradni list RS, št. 17/11), predpisih, ki so bili sprejeti na podlagi Energetskega zakona in drugih predpisih, ki veljajo za področje strojne energetike.

5.2.2 Inšpekcijski nadzor

Na področju strojne energetike energetske inšpektorji izvajajo nadzor nad izvajanjem zakonov, tehničnih predpisov in standardov, ki veljajo za področje strojne energetike, na energetskih objektih, napravah, postrojih in napeljavah.

Inšpektorji izvajajo nadzor tudi nad drugimi energetskeimi napravami, vzdrževalnimi deli v javno korist na področju strojne energetike, načinom delitve in obračuna stroškov za toploto, energetskeimi koncepti lokalnih skupnosti in ogrevalnimi oziroma klimatskimi sistemi. V okviru opravljanja nadzorov inšpektorji preverjajo tudi strokovnost in usposobljenost delavcev, ki upravljajo z energetskeimi napravami.

Energetske inšpektorji za področje strojne energetike s svojim delom pripomorejo k zagotavljanju odprave pomanjkljivosti in nepravilnosti že v procesu gradnje ali rekonstrukcije elektroenergetskih naprav. S preventivnim delom pri inšpekcijskem nadzoru nad rednim obratovanjem termoenergetskih naprav je dosežena večja varnost in zanesljivost. S tem je doseženo, da je v rednem obratovanju teh naprav manj ukrepov za odpravo nepravilnosti.

Inšpekcijski nadzor po določbah EZ-1 in ZTZPUS-1 in podrejenih predpisov zajema:

- proizvodnja električne energije in toplote,
- energetske naprave,
- prenosna in distribucijska omrežja,
- kurjena in drugače ogrevana oprema,
- oprema pod tlakom v uporabi,
- premična tlačna oprema,
- lokalni energetske koncepti,
- delitev in obračun toplote v objektih z več posameznimi deli,
- ogrevalni in klimatski sistemi,
- nadzor nad dobavitelji lesne biomase končnim odjemalcem,
- nadzor nad vsebnostjo biogoriv pri distributerjih tekočih goriv za promet.

5.2.3 Inšpekcijski upravni postopek

Energetske inšpektorji za področje strojne energetike so svoje delo opravljali po sprejetem planu za leto 2020. Prejeli so 79 prijav, katerih večina se je nanašala na način delitve toplote v večstanovanjskih objektih. V letu 2020 so, poleg 93 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, uvedli 624 novih inšpekcijskih zadev in rešili 556 zadev. V letu 2020 je bilo opravljenih 664 inšpekcijskih pregledov, največ na kurjeni in drugače ogrevani opremi, opremi pod tlakom v uporabi in na inšpekcijskih pregledov energetskeih naprav.

2020	Inšpekcija za energetiko za področje strojne energetike
Število prejetih prijav	79
Število obravnavanih zadev	717

V letu 2020 so energetske inšpektorji za področje strojne energetike v zvezi s postopki izdali 60 odgovorov prijaviteljem ter 39 odgovorov in dopisov drugim organom. V letu 2020 so energetske inšpektorji za področje strojne energetike prejeli 1 pritožbo zoper izdan upravni akt.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2020 je razvidno iz naslednje tabele:

2020	Upravna dejanja in ukrepi
Inšpekcijske zadeve začete v tekočem letu	624
Zapisnik: redni pregled	585
Zapisnik: izredni pregled	60
Zapisnik: kontrolni pregled	19
Odločba	61
Opozorilo po ZIN	253
Sklep: ustavitev postopka	158
Sklep: dovolitve izvršbe	6
Ostali sklepi	24
Število odgovorov prijaviteljem	60
Število dopisov in odgovorov drugim organom	39

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je energetska inšpekcija za področje strojne energetike glede na plan za leto 2020 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 2020	Realizacija 2020	% izpolnitve plana
Področje proizvodnje električne energije in toplote	10	8	80
Energetske naprave	70	64	91
Prenosna in distribucijska omrežja	40	32	80
Kurjena in drugače ogrevana tlačna oprema	230	225	98
Strojna oprema v eksplozijsko varni izvedbi	10	8	80
Oprema pod tlakom v uporabi	200	206	103
Premična tlačna oprema	20	19	95
Lokalni energetski koncepti	5	3	60
Delitev in obračun toplote v objektih z več kot štirimi posameznimi deli	40	31	76
Okoljska primernost proizvodov povezanih z energijo v uporabi	5	1	20
Nadzor klimatskih in ogrevalnih naprav	10	23	230
Nadzor nad dobavitelji lesne biomase končnim odjemalcem	10	4	40
Nadzor nad vsebnostjo biogoriv pri distributerjih tekočih goriv za promet	0	0	0
SKUPNO ŠTEVILO:	660	624	95
Usmerjeni nadzori po ZNB s ciljem preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19 ¹⁾	-	118	

Opomba: ¹⁾ V letu 2020 so bili opravljeni dodatni izredni nadzori po ZNB, ki niso predmet standardnega načrtovanja obveznosti iz pristojnosti inšpektorata in niso šteti kot standardni inšpekcijski nadzori.

V letu 2020 so energetske inšpektorji za področje strojne energetike v inšpekcijskih nadzorih preverjali:

Nadzor	Št. nadzorov
Usposobljenost delavcev	125
Pregledi parnih naprav	39
Pregledi plinovodov in parovodov	25
Sistemi za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo stavb	23
Pregledi tlačnih posod	197
Pregledi plinskih naprav	103
Nadzor premične tlačne opreme na trgu	7
Servisi za točenje goriva	6
Polnilnice plina	8
Nadzor nad merjenjem porabe toplote	31
Nadzor tlačne opreme v uporabi	206
Nadzori v industrijskih objektih	121
Nadzori v javnih objektih	49
Nadzori v večstanovanjskih stavbah	31
Nadzori v poslovnih stavbah	41
Okvare in poškodbe	4
Učinkovita raba energije	39
Splošni dobavni pogoji	2
Sistemska obratovalna navodila	7

Povzetek ugotovitev inšpekcijskih pregledov in ocena stanja energetskih naprav je naslednja:

- Delavci, ki upravljajo energetske naprave, niso usposobljeni za upravljanje teh energetskih naprav skladno s Pravilnikom o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljanje energetskih naprav (Ur. l. RS št. 92/15).
- Lastnik opreme pod tlakom ni razvrstil opreme pod tlakom glede na stopnjo nevarnosti in ni zagotovil pregledovanja opreme pod tlakom skladno s Pravilnikom o pregledovanju in preskušanju opreme pod tlakom (Ur. l. RS, št. 92/08 in 17/11).
- Pri kontroli plinovodov je bilo ugotovljeno pomanjkljivo vzdrževanje in pregledovanje sistemov s strani lastnikov in strokovnih služb. Ugotovljeni so bili posegi izvajalcev v varovalni pas plinovodov brez predhodnega soglasja operaterja, kar pomeni kršitev 469. čl. EZ – 1 in 80. čl. omenjenega pravilnika.
- Lastnik instalacij in trošil pri sistemu z jeklenkami in sistemu z malimi rezervoarji za UNP ni zagotovil pregledovanja in preizkušanja plinskih inštalacij in trošil pri uporabniku, iz katerega bi bilo razvidno, da je bil pregled in preizkus inštalacij in trošil opravljen v predpisanem roku skladno s Pravilnikom o utekočinjenem naftnem plinu (Ur. l. RS, št. 22/91, 114/04 in 17/14). Ugotovljene so bile nepravilnosti pri skladiščenju UNP premične tlačne opreme – jeklenk.
- Lastnik stavbe ali dela stavbe, v kateri je vgrajen klimatski sistem, ni zagotovil rednega pregledovanja klimatskih sistemov z izhodno močjo večjo od 12 kW skladno s Pravilnikom o rednih pregledih klimatskih sistemov (Ur. l. RS, št. 26/08 in 17/14).

- Dobavitelj lesne biomase končnim odjemalcem o prodanih količinah lesne biomase končnim odjemalcem ni poročal in ni nakazal prispevka za energetske učinkovitost Eko sklada, kakor to določa 317. člen EZ-1, ter ni zagotovil prihrankov energije pri končnih odjemalcih ali namesto tega nakazal finančna sredstva Eko sklada, kakor to določa 318. člen EZ-1.
- Delodajalec ni pridobil certifikata o skladnosti vgraditve in certifikata o skladnosti vzdrževanja opreme v eksplozijsko ogroženih prostorih skladno s Pravilnikom o protieksplzijski zaščiti (Ur. l. RS št. 41/16).
- Distributer plinastih in tekočih goriv za promet je dal v letu 2019 na trg biogoriva ali druge obnovljive vire energije za promet v manjšem deležu, kot je določen v akcijskem načrtu (iz 28. člena EZ-1) glede na količino goriv, ki jih je dal na trg v tem letu.

5.2.4 Prekrškovni postopek

Energetski inšpektorji za področje strojne energetike so v letu 2020 uvedli 9 prekrškovnih zadev. Inšpektorji so po Zakonu o prekrških prejeli 3 zahteve za sodno varstvo.

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
9	0	0	0	11	0

V prekrškovnih postopkih v letu 2020 niso bile izrečene globe.

5.2.5 Akcije v letu 2020

Nadzori nad stabilnimi tlačnimi posodami za UNP – plinohrami ob javnih objektih

Namen teh nadzorov je zagotavljanje varnosti stabilnih tlačnih posod s ciljem omejiti ogrožanje ljudi, živali, premoženja in okolice ter zagotavljanje obratovalne zanesljivosti. Energetski inšpektorji so v sklopu akcije preverjali izvajanje določb Energetskega zakona ter pripadajočih podzakonskih aktov.

V letu 2020 so energetski inšpektorji za strojno energetiko izvedli 105 inšpekcijskih pregledov nad stabilnimi tlačnimi posodami - UNP ob javnih objektih. Pri tem so izdali 13 odločb, izrekli 43 opozoril na zapisnik, 39 inšpekcijskih postopkov je bilo ustavljenih na zapisnik in v 47 primerih je bil izdan sklep o ustavitvi postopka.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Nadzor nad stabilnimi tlačnimi posodami za UNP – plinohrami ob javnih objektih	Število izvedenih pregledov	105	- neizpolnjevanje zahtev Pravilnika o utekočinjenem naftnem plinu (Uradni list RS, št. 22/91 in 114/04), predvsem pri postavitvah rezervoarjev v objektu, - neupoštevanje rokov pregledov varnostnih ventilov, - premajhna varnostna razdalja.
	Število upravnih ukrepov	13 odločb 43 opozoril po ZIN 39 postopkov ustavljenih na zapisnik 47 sklepov o ustavitvi postopka	

Nadzor nad nadzori nad distributerji tekočih goriv za promet

Energetski inšpektorji za strojno energetiko so v letu 2020 izvajali usmerjene nadzore nad distributerji tekočih goriv za promet, ki morajo na podlagi 380. člena EZ-1 na trg dati biogoriva v deležu, ki je določen v akcijskemu načrtu iz 28. člena EZ-1. Namen teh nadzorov je zagotavljanje predpisanega deleža biogoriv in s tem končne porabe energije iz obnovljivih virov v prometu.

Na podlagi obvestila Ministrstva za infrastrukturo je bil uveden 1 prekrškovni postopek nad našim največjim distributerjem tekočih goriv za promet.

Poleg tega so energetski inšpektorji za področje strojne energetike v letu 2020 sodelovali pri inšpekcijskih nadzorih interventnih skupinah za pregled in dopolnitev okoljevarstvenih dovoljenj po sklepu Vlade RS. To je bil 2 letni projekt, katerega nosilec je bilo Ministrstvo za okolje in prostor, Inšpektorat za okolje in prostor. Projekt se je v letu 2020 končal. V letu 2020 so tako opravili 156 inšpekcijskih nadzorov nad zavezanci, ki imajo okoljevarstvena dovoljenja. Pri tem so izdali 6 ureditvenih odločb in 60 opozoril na zapisnik po ZIN. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih na področju nizkonapetostnih inštalacij in strelovodne zaščite in na področju strokovne usposobljenosti upravljalcev energetskih naprav. Poleg tega so inšpektorji ugotovili nepravilnosti pri vzdrževanju energetskih inštalacij in pripadajočih transformatorskih postaj. Nepravilnosti so ugotovili tudi na področju Ex-opreme.

5.2.6 Ostalo

Mednarodno sodelovanje

Energetski inšpektorji za področje strojne energetike so v letu 2020 sodelovali v mednarodnih skupini TPED AdCo group, ki je strokovna skupina za premično tlačno opremo. Praviloma so srečanja dvakrat letno, kjer si inšpektorji izmenjujejo izkušnje in se obenem tudi strokovno izobražujejo.

Zaključek

V letu 2020 je 8 energetskih inšpektorjev za področje strojne energetike opravilo 624 inšpekcijskih pregledov. Število načrtovanih nadzorov ni bilo doseženo, in sicer zaradi epidemije COVID – 19. So pa Poleg rednih nalog so energetski inšpektorji za področje strojne energetike v letu 2020 opravili 118 nadzorov po Zakonu o nalezljivih boleznih.

Kljub precejšnji obremenjenosti inšpektorjev je bil inšpekcijski nadzor termoeenergetskih naprav opravljen kakovostno, kar se posredno izkazuje tudi v razmeroma majhnem številu prijavljenih okvar glede na zastarelost energetskih naprav.

5.3 PODROČJE RUDARSTVA

Podlaga za izvajanje nadzora rudarskih inšpektorjev so materialni predpisi, ki urejajo področje rudarstva, varnosti in zdravja pri delu, skladnosti proizvodov ter zakoni o zapiranju rudnikov. Pri izvajanju nadzora iz varnosti in zdravja pri delu pri rudarskih delih ima rudarski inšpektor pravice inšpektorja za delo in pravice tržnega inšpektorja pri nadzoru strojev, protieksplzijske zaščite in osebne varovalne oprem. Rudarski inšpektor opravlja tudi nadzor monitoringa vplivov rudarskih del na okolje in nadzor rudnikov v zapiranju in nad rudarskimi muzeji. Posebnost pri nadzoru rudarskih inšpektorjev je predpisana periodika ter takojšnja raziskava nesreč pri delu in nevarnih pojavov. Pri izvajalcih rudarskih del, ki pri izvajanju del potrebujejo električne naprave in instalacije nadzor izvaja rudarski elektroenergetski inšpektor.

Rudarski elektroenergetski inšpektor izvaja nadzor na podlagi Zakona o rudarstvu in Pravilnika o zahteva za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu in o tehničnih ukrepih pri postavljanju in uporabi električnih instalacij in naprav v podzemnih prostorih in na površini pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin.

5.3.1 Pristojnost in zakonodaja

Podlaga za izvajanje nadzora so materialni predpisi, ki urejajo področje rudarstva, varnosti in zdravja pri delu, skladnosti proizvodov ter zakoni o zapiranju rudnikov.

Pooblastila in pristojnosti rudarske inšpekcije so opredeljene v:

- Zakonu o rudarstvu (ZRud-1, Uradni list RS, št. 61/10, 62/10, 76/10, 57/12, 111/13, 61/17 - GZ),
- Zakonu o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, Uradni list RS, št. 43/1),
- Zakonu o inšpekciji dela (ZID-1, Uradni list RS, št. 19/14, 55/17),
- Zakonu o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1, Uradni list RS, št. 101/03),
- Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS-1, Uradni list RS, št. 17/11).

5.3.2 Inšpekcijski nadzor

Rudarski inšpektorji so v letu 2020 izvajali inšpekcijski nadzor pri nosilcih rudarske pravice in izvajalcih rudarskih del pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin. Poleg tega so izvajali nadzor pri graditvi objektov z minerskimi in vrtnimi deli ter vrtnjem vrtin nad 300 m globine, kot to določa 123. člen ZRud-1.

Na področju Republike Slovenije je podeljeno 200 rudarskih pravic, kar pomeni 200 rudnikov za površinsko in podzemno pridobivanje. Inšpekcija izvaja nadzor nad izvajanjem rudarskih del pri raziskovanju in izkoriščanju na tehničnem področju in na področju varnosti in zdravja pri delu, kar pomeni nadzor rudarskih družb in samostojnih podjetnikov, ki so nosilci rudarske pravice na 200 lokacijah, nadzor kamnolomov, ki imajo dovoljenje za izvajanje rudarskih del pri sanaciji po starem zakonu o rudarstvu, nadzor enega premogovnika, kjer se še odkopava premog vključno z rudniki v zapiranju ter pridobivanje nafte in nadzor reševalnih postaj rudnikov (4 reševalne postaje).

Nekateri nosilci rudarske pravice rudarska dela ne izvajajo sami, ampak za to najamejo izvajalca rudarskih del (izvajalske pogodbe). Pri izvajalcih rudarskih del inšpektorji nadzirajo ali so le ti usposobljeni za izvajanje teh del in če rudarska dela izvajajo v skladu s tehnično dokumentacijo.

Naloga rudarskih inšpektorjev je zagotavljanje skladnosti izkoriščanja z določili koncesijskih pogodb in preverjanje skladnosti del s potrjeno tehnično dokumentacijo ter zagotavljanje postopkov opustitve rudarskih del.

Inšpekcijski nadzor po določbah ZRud-1 in ZVZD-1 in podrejenih predpisov zajema:

- nosilce rudarske pravice za izkoriščanje,
- izvajalce rudarskih del,
- nadzor pri graditvi objektov z minerskimi in vrtnimi deli ter vrtnjem vrtin nad 300 m globine,
- raziskave delavnih nesreč in nevarnih pojavov,
- nezakonito izkoriščanje mineralnih surovin in nepravilno miniranje v pridobivalnih prostorih oziroma pri graditvi objektov,
- mnenja po ZRud-1.

Za inšpekcijski nadzor rudarskih inšpektorjev je določena periodika izvajanja. Periodika nadzora je določena v 127. členu ZRud-1.

Rudarski inšpektorji imajo pooblastila delovnih inšpektorjev, kot to določata 72. člen ZVZD-1 in 125. člen ZRud-1. Rudarski inšpektorji izvajajo nadzor na podlagi ZVZD-1 pri rudarskih in podzemnih gradbenih delih, ki se izvajajo z rudarskimi metodami dela. Kadar rudarski inšpektorji nadzorujejo izvajanje ukrepov s področja varnosti in zdravju pri delu pri izvajanju rudarskih del po določbah ZRud-1, ima rudarski inšpektor pravice in dolžnosti kot jih ima inšpektor za delo.

Rudarski inšpektor mora v primeru smrtne ali skupinske nesreče v rudniku takoj na mestu pričeti z raziskavo okoliščin nesreče, določiti ukrepe za zavarovanje dokazov in ukrepe varnostne narave. Poleg tega mora izdelati pisno mnenje o vzrokih nesreče (127. člen ZRud-1). Zaradi te določbe je v okviru

rudarske inšpekcije, v povezavi s Centrom za obveščanje RS, organizirana stalna pripravljenost rudarskih inšpektorjev izven rednega delovnega časa.

Na podlagi določil ZRud-1 je inšpekcijski nadzor rudarskih inšpektorjev razdeljen na dve osnovni področji, in sicer na raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin ter na izvajanje rudarskih del, ki niso v neposredni povezavi z raziskovanjem in izkoriščanjem mineralnih surovin.

Redni inšpekcijski nadzor je v letu 2020 obsegal nadzor rudnikov s podzemnim pridobivanjem z obrati in strokovnimi službami, nadzor pri pridobivanju ogljikovodikov v SV Sloveniji, nadzor nad zaključnimi zapiralnimi deli v rudnikih, ki se zapirajo, nadzor rudarskih družb pri površinskem pridobivanjem mineralnih surovin, opravljen je bil nadzor pri izvajalcih rudarskih del, poleg tega je bil opravljen nadzor na rudniških prostorih s podeljenimi rudarskimi pravicami za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin.

Na rudnikih, kjer še delujejo rudarske reševalne službe je bil opravljen nadzor nad delovanjem rudarskih reševalnih služb. Rudarski inšpektorji so v letu 2020 opravljali tudi nadzor nad izvajanjem razstreljevanja izven rudniških prostorov, nadzor pri izvajanju vrtalnih del globine nad 300 m izven rudniških prostorov in nadzor nad obratovanjem treh podzemnih rudarskih muzejev.

5.3.3 Inšpekcijski upravni postopek

Rudarski inšpektorji so svoje delo opravljali po sprejetem planu za leto 2020. Prejeli so 62 prijav. Večina prijav se je nanašala na nezakonita rudarska dela in miniranje. V letu 2020 so, poleg 405 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, uvedli 203 nove inšpekcijske zadeve in rešili 152 zadev. V letu 2020 so izvedli 255 inšpekcijskih pregledov. Rudarski inšpektorji so nadzirali nosilce rudarske pravice in izvajalce rudarskih del.

2020	Inšpekcija za rudarstvo
Število prejetih prijav	62
Število obravnavanih zadev	608

V letu 2020 so rudarski inšpektorji v zvezi s postopki izdali 19 odgovorov prijaviteljem ter 27 odgovorov in dopisov drugim organom. Rudarski inšpektorji so prejeli 5 pritožb zoper izdane upravne akte in 8 odločitev drugostopnega organa.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2020 je razvidno iz naslednje tabele:

2020	Upravna dejanja in ukrepi
Podatki o dejanjih in ukrepih	Število
Inšpekcijske zadeve začete v tekočem letu	203
Zapisnik: redni pregled	158
Zapisnik: izredni pregled	69
Zapisnik: kontrolni pregled	28
Mnenje vzrok nastanka delovne nesreče	4
Mnenje vzrok nastanka nevarnega pojava	6
Mnenje po 22., 23. in 24. členu ZRud-1	39
Odločba	33
Opozorilo po ZIN	69

Sklep: ustavitev postopka	75
Sklep: dovolitev izvršbe	5
Ostali sklepi	23
Število odgovorov prijaviteljem	19
Število dopisov in odgovorov drugim organom	27

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je rudarska inšpekcija glede na plan za leto 2020 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 2020	Realizacija 2020	% izpolnitve plana
Nosilci rudarske pravice (podzemno pridobivanje mineralne surovine, površinsko pridobivanje mineralne surovine, pridobivanje mineralne surovine z vrtanjem)	130	119	92
Izvajalci rudarskih del (podzemno pridobivanje mineralne surovine, površinsko pridobivanje mineralne surovine, pridobivanje mineralne surovine z vrtanjem)	20	34	170
Graditev objektov z minerskimi deli z minerskimi in vrtalnimi deli ter vrtanjem vrtin nad 300 m globine	5	3	60
Nesreče in nevarni pojavi	5	10	200
Izredni inšpekcijski pregledi (prijave, nezakonito izkoriščanje mineralnih surovin in nepravilno miniranje v pridobivalnih prostorih oziroma pri graditvi objektov)	30	33	110
Zavezanci, ki pri izvajanju rudarskih del potrebujejo električne naprave in instalacije	60	56	93
SKUPNO ŠTEVILO:	250	255	102
Usmerjeni nadzori po ZNB s ciljem preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19 ¹⁾	-	64	

Opomba: ¹⁾ V letu 2020 so bili opravljeni dodatni izredni nadzori po ZNB, ki niso predmet standardnega načrtovanja obveznosti iz pristojnosti inšpektorata in niso šteti kot standardni inšpekcijski nadzori.

V letu 2020 so rudarski inšpektorji v inšpekcijskih nadzorih preverjali:

Nadzor	Št. nadzorov
Rudarska pravica in koncesija	148
Varnost in zdravje pri delu	221
Razstreljevanje	67
Bogatenje mineralnih surovin	3
Izvažalne naprave	2
Reševalne postaje	4
Muzeji	5
Podzemno pridobivanje	11
Površinsko pridobivanje	117
Monitoring vplivov izvajanja rudarskih del na okolje	64
Varstvo okolja	41
Energetika v rudarstvu	56
Stroji v rudarstvu	2
Sanacije površine	117

Opustitev izvajanja rudarskih del	9
Rudarska zapiralna del	2

Povzetek ugotovitev inšpekcijskih pregledov in ocena stanja v rudarstvu je naslednja:

- Z vidika inšpekcijskega nadzora je površinsko pridobivanje po številu objektov in pridobivalnih prostorov najboljše nadzor nad varnostjo in zdravjem delavcev pa je pri podzemnem pridobivanju bolj zahtevno.
- Večina pridobivalnih prostorov v Rudarski knjigi je že »ugotovljenih«, vendar je na posameznih lokacijah Ministrstvo za infrastrukturo ugotovilo neskladja.
- V letu 2020 so glede na urejenost pridobivalnih prostorov v Rudarski knjigi zavezanci nadaljevali z izdelavo elaboratov o zalogah in virih in si tudi pridobilo potrdilo o stanju zalog in virov.
- Problem je še vedno pridobljena mineralna surovine pri gradbenih delih, za katera rudarska inšpekcija ne ve in zato tudi ne more ukrepati. Posledično se tako pridobljena mineralna surovine ne prijavlja in ne izdajajo odločbe za plačilo rudarske koncesnine.
- Še vedno so primeri, da pri gradnji izvajalci opredelijo mineralno surovino kot odpadke in vodijo postopke po Zakonu o varstvu okolja, kar pomeni da za pridobljeno mineralno surovine ne plačajo koncesnine.
- Povečuje se število nezakonitih rudarskih del, zato so rudarski inšpektorji izdali odločbe o prepovedi izvajanja rudarskih del.
- Rudarski inšpektorji ugotavljajo, da nekateri zavezanci rudarska dela ne izvajajo v skladu z rudarsko projektno dokumentacijo.
- Ugotavlja se, da se pregledi stanja rudnikov po pooblaščenih osebah iz varstva pri delu slabo izvajajo oziroma se o tem ne vodi ustrezna evidenca
- Nekateri zavezanci še vedno nimajo urejene namenska rabe zemljišč, na katerih se izvaja izkoriščanje mineralne surovine ali izdelanega OPPN-ja. Zemljišča, kjer se nahaja površinski kop je še vedno gozd ali kmetijsko zemljišče.
- Ugotavlja se, da so postopki opustitve izvajanja rudarskih del počasni, saj Ministrstvo za infrastrukturo zaradi kadrovske podhranjenosti ne uspe pravočasno obravnavati vseh vlog in imenovati komisije za tehnični pregled.
- Podzemno pridobivanje premoga se izvaja samo še v premogovniku Velenje. Vzporedno s proizvodnjo se v Premogovniku Velenje izvaja postopek opustitve pridobivanja v jami Škale.
- Ugotavlja se, da imajo površinski kopi večinoma tehnično vodenje zagotovljeno na podlagi osebe, ki ima z izvajalcem rudarskih del sklenjeno podjemno pogodbo. Naše mnenje je, da bi bilo v površinskih kopih, kjer imajo večjo letno proizvodnjo mineralne surovine potrebno zagotoviti stalno prisotnost tehničnega vodje.
- Zavezanci si v predpisanem roku ne pridobijo situacijskega načrta pridobivalnega prostora (Pravilnik o rudarski tehnični dokumentaciji: prikaz pridobivalnega prostora, rudniških objektov, odkopnih polj, rudniških komunikacij, predelovalnih obratov, odlagališč, skladišča).
- Ugotavlja se, da nekateri zavezanci ne izvajajo meritev elektro naprav, električnih inštalacij in ozemljitev ter ne vodijo ustrezne evidence. Manjkajoča enopolna shema, neskladno vgrajena elektro oprema z enopolno shemo.
- Kljub zapiranju rudnikov v Sloveniji še vedno delujejo 4 reševalne čete, in sicer Premogovnika Velenje, Rudnika Trbovlje – Hrastnik, Petrola Geo Lendava in Rudnika Idrija.

- Rudarska reševalna četa Premogovnika Velenje je vključena v sistem reševanja pri Upravi za zaščito in reševanje. Usposabljanje reševalcev poteka po sprejetih programih, pregledovanje reševalne opreme pa izvaja pooblaščenec. Rudarske reševalne službe na področju usposabljanja in nudenja pomoči usklajuje Koordinacijski odbor reševalnih služb rudnikov Slovenije, kjer aktivno sodelujejo tudi rudarski inšpektorji.

5.3.4 Prekrškovni postopek

Rudarski inšpektorji si v letu 2020 uvedli 2 prekrškovni zadevi.

št. postopkov	št. opozoril	št. PN	št. odl. GLOBA	št. odl. OPOMIN	št. ZSV	št. obdol. predlogo
2	0	0	1	0	0	0

Finančno stanje prekrškovnih postopkov, ki so jih vodili rudarski inšpektorji je razvidno iz spodnje tabele:

2020	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	10.500
Plačilo terjatev	500
Plačilo s 50% popustom	250

5.3.5 Akcije v letu 2020

Nadzor nad varnostjo in zdravjem pri delu pri gradnji Karavanškega predora (72. člen ZVZD-1)

V letu 2020 so se pričela dela pri gradnji Karavanškega predora, zato so rudarski inšpektorji izvajali usmerjene nadzore nad izvajanjem rudarskih del in varnostjo in zdravjem pri delu pri gradnji Karavanškega predora. Nadzori so se izvajali na podlagi 71. člena ZRud-1, ki določa da spadajo med zahtevna rudarska dela vse vrste razstreljevanj in podlagi 72. člen ZVZD-1, ki določa da nadzor nad izvajanjem ZVZD-1, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in drugih predpisov o varnosti in zdravju pri delu, ter nad varnostnimi ukrepi, določenimi s splošnimi akti delodajalca in kolektivnimi pogodbami pri rudarskih in podzemnih gradbenih delih, ki se izvajajo z rudarskimi metodami dela in v skladu s posebnimi predpisi, ki ureja rudarstvo, opravlja rudarska inšpekcija.

Opravljen sta bila dva inšpekcijska nadzora, ki pa zaradi epidemije COVID-19 v letu 2020 nista bila končana. V naselju, kjer ima izvajalec del nastanjene svoje delavce je prišlo do povečanega števila okužb, zato sta se inšpekcijska nadzora nadaljevala v letu 2021.

Nadzor nad koncesionarji, ki jim koncesijska pogodba oziroma rudarska pravica poteče v letu 2020 in 2021

Večina rudarskih pravic in koncesij, ki se v teh letih iztekajo, je bila podeljena po 105. členu ZRud. V teh primerih je izkoriščanje in sanacija največkrat opredeljena v rudarskem projektu za izkoriščanje oziroma z dovoljen za izkoriščanje. Namen teh nadzorov je zagotavljanje dokončne sanacije in pričetek postopkov za zapustitev rudnika pred potekom koncesijske pogodbe, v primerih ko koncesionar ne bo podaljšal koncesijske pogodbe.

V letu 2020 je bilo opravljenih 82 inšpekcijskih nadzorov nad koncesionarji, ki jim rudarska pravica poteče v letih 2020 oziroma 2021. V 9 primerih je bil inšpekcijski postopek ustavljen na zapisnik po ZIN, v 73 zadevah so inšpektorji ugotovili nepravilnosti. V teh zadevah so izdali 14 ureditveni odločbi in 59 zapisnikov z izrečenimi opozorili po ZIN.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Usmerjeni nadzori nad koncesionarji, ki jim koncesijska pogodba oziroma rudarska pravica poteče v letu 2020 in 2021	Število izvedenih pregledov	82	- večina zavezancev želi podaljšati koncesijsko pogodbo za izkoriščanje mineralne surovine, - ugotovljeno je da tisti, ki rudarsko pravico želijo podaljšati izvajajo vse potrebne aktivnosti, da bodo zadostili pogojem, ki jih ZRud-1 določa, - tistim, ki koncesijske pogodbe ne bodo podaljšali je bil izdan ukrep, da morajo pričeti s sanacijo in s postopki za opustitev izvajanja rudarskih del, - izdani so bili tudi ukrepi, da morajo rudarsko inšpekcijo obveščati o aktivnostih, ki jih izvajajo za podaljšanje koncesijske pogodbe.
	Število upravnih ukrepov	14 odločb 59 opozoril po ZIN 9 postopek ustavljen na zapisnik	

Ker je Slovenija zaradi naraščanja števila primerov okužb s SARS-CoV-2 (COVID-19) razglasila epidemijo in izdala tudi ukrepe oziroma navodila, kar je vplivalo tudi zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu pri izvajanju rudarskih del, so rudarski inšpektorji v letu 2020 pri večjih izvajalcih rudarskih del uvedli 39 inšpekcijskih nadzorov nad zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu v času epidemije. Največ nadzorov je bilo izvedenih na Premogovniku Velenje, kjer so rudarski inšpektorji v zapisnikih izrekli 6 opozoril, ki so se nanašala na ukrepe za zmanjšanje tveganja okužb z COVID-19.

5.3.6 Ostalo

Mednarodno sodelovanje

Rudarski inšpektorji v letu 2020 niso sodelovali v nobeni mednarodni skupini.

Zaključek

V letu 2020 so 3 rudarski inšpektorji in 1 rudarski elektroenergetski inšpektor opravili 255 inšpekcijskih nadzorov. Letni plan dela je bil za 5 nadzorov presežen. Poleg tega so rudarski inšpektorji v letu 2020 opravili 64 nadzorov na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih.

Inšpekcijski nadzor je bil opravljen v okviru zastavljenih ciljev, kar pomeni da so rudarski inšpektorji pri izvajalcih rudarskih del pripomogli k zagotavljanju javnega interesa, in sicer na področju varnosti in zdravju pri delu, varovanja okolja, ustreznosti delovne in varovalne opreme ter na področju protieksplzijske zaščite v ogroženih območjih.

5.3.7 POROČILO O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU V RUDARSTVU

Rudarski inšpektorji imajo pooblastila delovnih inšpektorjev, kot to določata 72. člen ZVZD-1 in 125. člen ZRud-1. Inšpekcijski nadzor izvajajo na podlagi ZVZD-1 pri rudarskih in podzemnih gradbenih delih, ki se izvajajo z rudarskimi metodami dela.

ZRud-1 določa, da mora rudarski inšpektor v primeru smrtne ali skupinske nesreče v rudniku takoj na mestu pričeti z raziskavo okoliščin nesreče, določiti ukrepe za zavarovanje dokazov in ukrepe varnostne narave. Poleg tega mora izdelati pisno mnenje o vzrokih nesreče (127. člen ZRud-1).

Na podlagi določil ZVZD-1 rudarski inšpektorji vsako leto izdelajo poročilo o stanju varnosti in zdravja pri delu v rudarstvu. Podatki o varnosti in zdravju pri delu so prikazani v tabelah in diagramih podanih v tem poglavju.

5.3.7.1 Uvod

Dejavnost slovenskega rudarstva oziroma dejavnost izvajanja rudarskih del je v letu 2020 predstavljalo pridobivanje lignita v Premogovniku Velenje, v omejenem obsegu so se pridobivali ogljikovodiki na naftnih poljih v Lendavi, soliden delež predstavlja podzemno pridobivanje blokov naravnega kamna v Sežani in v Hotavljah. V piranskih solinah se pridobiva mineralna surovina – morska sol. Največji delež pridobljene mineralne surovine predstavlja tehnični kamen za potrebe gradbeništva.

Poleg pridobivanja mineralnih surovin, se izvajajo tudi zapiralna dela na površini Rudnika Trbovlje – Hrastnik, ki bodo v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o postopnem zapiranju Rudnika Trbovlje-Hrastnik in razvojnem prestrukturiranju regije (ZPZRTH-G), (Uradni list Republike Slovenije, št. 84/2018 z dne 28.12.2018), končana v letu 2020.

V rudnikih Zagorje, Senovo, Kanižarica in Žirovski vrh so rudarska dela zaključena.

Za rudnik Idrija je pristojni organ izdal odločbo o ukinitvi pravic in obveznosti v letu 2014. Vzdrževanje nezalitega dela jame in monitoringa vplivnega območja rudnika s pripadajočimi objekti na površini, pa se je z odločbo Ministrstva za infrastrukturo št. 361-30/2011-DE-36 z dne 28. 11. 2014 preneslo na Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija.

5.3.7.2 Varnost in zdravje pri delu v rudarstvu

Podatki o varnosti in zdravju pri delu so prikazani v tabelah in diagramih podanih v tem poglavju.

Tabela 1: Število nesreč v RS na področju rudarstva in število izgubljenih dnin za obdobje od leta 1995 do leta 2020

Leto	Število nesreč	Lahke nesreče	Težje nesreče	Smrtne nesreče	Število zaposlenih	Izgubljene dnine
1995	888	875	12	1	8.430	28.513
1996	854	844	9	1	7.879	27.607
1997	736	734	2	0	7.624	25.950
1998	628	624	4	0	7.365	20.513
1999	525	516	8	1	6.815	18.903
2000	454	445	8	1	5.801	16.535
2001	411	402	4	5	5.613	12.101
2002	300	294	4	2	5.248	9.447
2003	363	352	8	3	5.167	10.412
2004	301	292	7	2	4.679	8.239
2005	258	256	1	1	4.255	6.232
2006	278	265	12	1	4.696	8.341
2007	215	203	11	1	4.448	6.797
2008	212	203	7	2	4.968	6.792
2009	163	154	9	0	3.227	4.440
2010	165	158	7	0	2.943	3.112
2011	134	122	12	0	2.956	3.913
2012	129	122	7	0	2.492	4.744
2013	123	117	6	0	2.832	4.722
2014	138	134	3	1	3.537	4.003

2015	151	143	8	0	3.349	5.679
2016	145	142	3	0	3.045	6.661
2017	142	134	8	0	3.244	12.006
2018	162	149	13	0	3.174	11.295
2019	191	183	6	2	3.270	12.253
2020	159	153	6	0	3.099	14.376

Tabela podaja pregled števila vseh nesreč, število lahkih nesreč, število težjih nesreč, smrtne nesreče, število zaposlenih in izgubljene dnine v obdobju od leta 1995 do 2020.

Število nesreč pri delu v letu 2020 predstavlja okoli 18 % delež vseh nesreč glede na leto 1995, kar pomeni 82 % zmanjšanje nesreč v danem obdobju. V letu 2020 se je število nesreč v primerjavi z letom 2018 zmanjšalo za 17% (32 nesreč manj). Število zaposlenih v rudarstvu se je v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo za 5 % (171 zaposlenih manj).

V primerjavi z letom 2019 je število težjih nesreč enako kot v letu 2020, tj. 6. V letu 2020 ni bilo nesreče s smrtnim izidom, medtem ko sta bili v letu 2019 dve nesreči s smrtnim izidom. Povečalo se je število izgubljenih dnin iz 12.253 v letu 2019 na 14.376 v letu 2020. Indeks izgubljenih dnin za leto 2020 se je v primerjavi z letom 2019 povečal in znaša 1,17.

Število izgubljenih dnin na posamezno nesrečo se je povečalo. To razmerje je v letu 2019 znašalo 64,15 izgubljene dnine na nesrečo, v letu 2020 pa 90,42 izgubljene dnine na nesrečo.

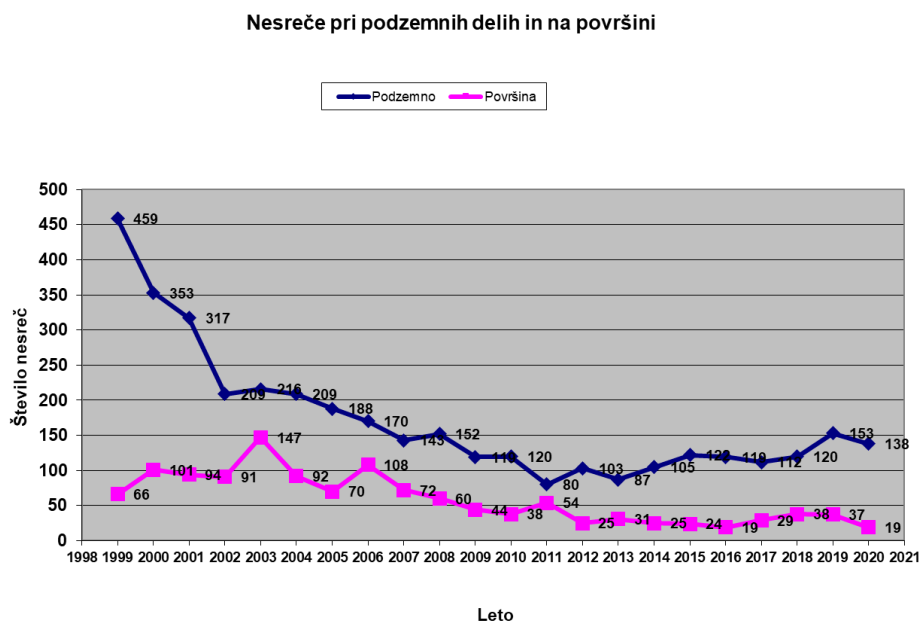
V obdobju od 1995 do 2020 se opazi, da je v letu 1995 znašal delež težjih nesreč glede na število zaposlenih 0,14 %, v letu 2017 je ta delež znašal 0,24 %, v letu 2018 se je povečal na 0,41 %, v letu 2019 se je zopet zmanjšal na 0,18 %. V letu 2020 je narasel na 3,77 %.

V navedenem obdobju je iz tabele 1 tudi razbrati, da je v letu 1995 znašala izguba dnin 3,38 dnin/zaposlenega, v letu 2017 se je povečala na 3,70 dnin/zaposlenega. Manjše upadanje izgubljenih dnin/zaposlenega je bilo v letu 2018 in sicer 3,56 dnine/zaposlenega. V letu 2019, pa se je ta kazalnik rahlo povečal in sicer na vrednost 3,74 izgubljene dnine/zaposlenega. V letu 2020 je dosežen najvišji delež do sedaj in sicer 4,64 izgubljene dnine/zaposlenega.

Indeks nesreč glede na število zaposlenih je v letu 1995 znašal 9,49, kar pomeni, da se je na 9,49 zaposlenih zgodila ena nesreča. Ta indeks je v letu 2017 znašal 22,8, v letu 2018 je znašal 19,59 ter v letu 2019 je znašal 17,1. V letu 2020 je ta index narasel na 19,49 (na 19,49 delavcev se zgodi 1 nesreča).

Iz zgoraj navedenih izračunanih parametrov je zaznati zmanjšanje pri številu lažjih nesreč, medtem ko je število težjih nesreč ostalo enako. Glede primerjave števila izgubljenih dnin na nesrečo se je ta kazalnik v letu 2020 povečal. Iz indeksov se vidi, da se je število nesreč v letu 2020 zmanjšalo za 17 % glede na leto 2019, medtem ko se je število izgubljenih dnin v letu 2020 povečalo 17 % glede na leto 2019. Slednji kazalnik je posledica manjšega števila zaposlenih in večjega števila izgubljenih dnin glede na leto 2019.

Diagram: Nesreče pri podzemnih delih in na površini v obdobju 1998 -2020

V diagramu je prikazana primerjava gibanja števila nesreč v dveh glavnih pod-dejavnostih površinsko in podzemno pridobivanje mineralnih surovin. Trend krivulje za površinsko pridobivanje kaže zmanjšanje glede na leto 2019, medtem ko krivulja za podzemno pridobivanje tudi kaže povečanje števila nesreč v letu 2020. Pri podzemnem pridobivanju (modra krivulja) je največje zmanjšanje števila nesreč v obdobju od 1995 do 2002 in nato v obdobju od 2008 do 2011, navedeno je v povezavi z zmanjšanjem števila zaposlenih. Pri podzemnem pridobivanju se je povečalo število nesreč iz 87 v letu 2013 na 105 v letu 2014. V letu 2017 je bilo število nezgod 112, v letu 2018 pa 120. V letu 2019 se je število nezgod zopet povečalo na številko 153, kar približno enako število nezgod kot v letu 2008. Leta 2020 je bilo registriranih 138 nesreč. Pri površinskem pridobivanju (rožnata krivulja) se je v obdobju od leta 1995 do 2003 povečevalo število nesreč, po letu 2003 se je število nesreč zmanjševalo do minimuma v letu 2016, ko se je pripetilo 19 nesreč. V letu 2017 se je število nezgod povečalo na 29, v letu 2018 na 38, v letu 2019 na 37, leta 2020 je bilo 19 nesreč na površinskem pridobivanju, kar je 18 manj kot v letu 2020.

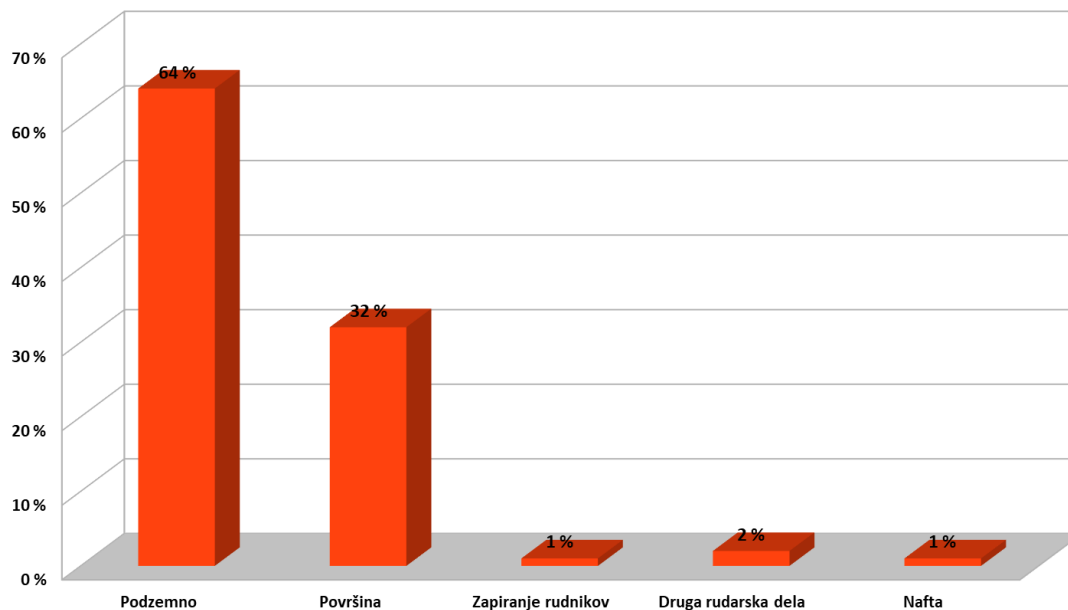
Diagram: Število zaposlenih v rudarstvu v obdobju 1994-2020

Število zaposlenih v primerjavi z letom 2019 se je v letu 2020 zmanjšalo za 171 zaposlenih oziroma za 5 %.

Diagram: Število zaposlenih v rudarstvu glede na dejavnost v letu 2020

Število zaposlenih v rudarstvu v 2020

Od vseh zaposlenih jih še vedno največ odpade na podzemno pridobivanje premoga 64 % (Premogovnik Velenje). Površinsko pridobivanje mineralnih surovin predstavlja 32 % delež. V ostalih pod-dejavnostih je zaposlenih le še 4% vseh zaposlenih v rudarstvu, od tega na pridobivanju nafte 1%, na zapiranju rudnikov 1% in na ostalih rudarskih delih 2%.

Diagram: Delež nesreč v rudarstvu v 2020

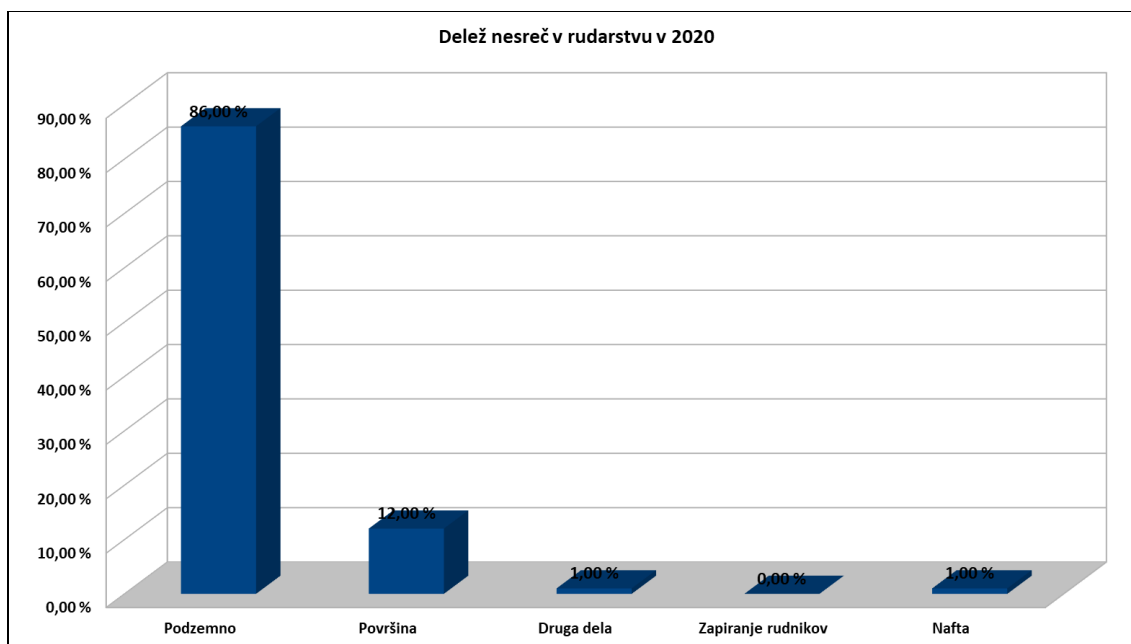

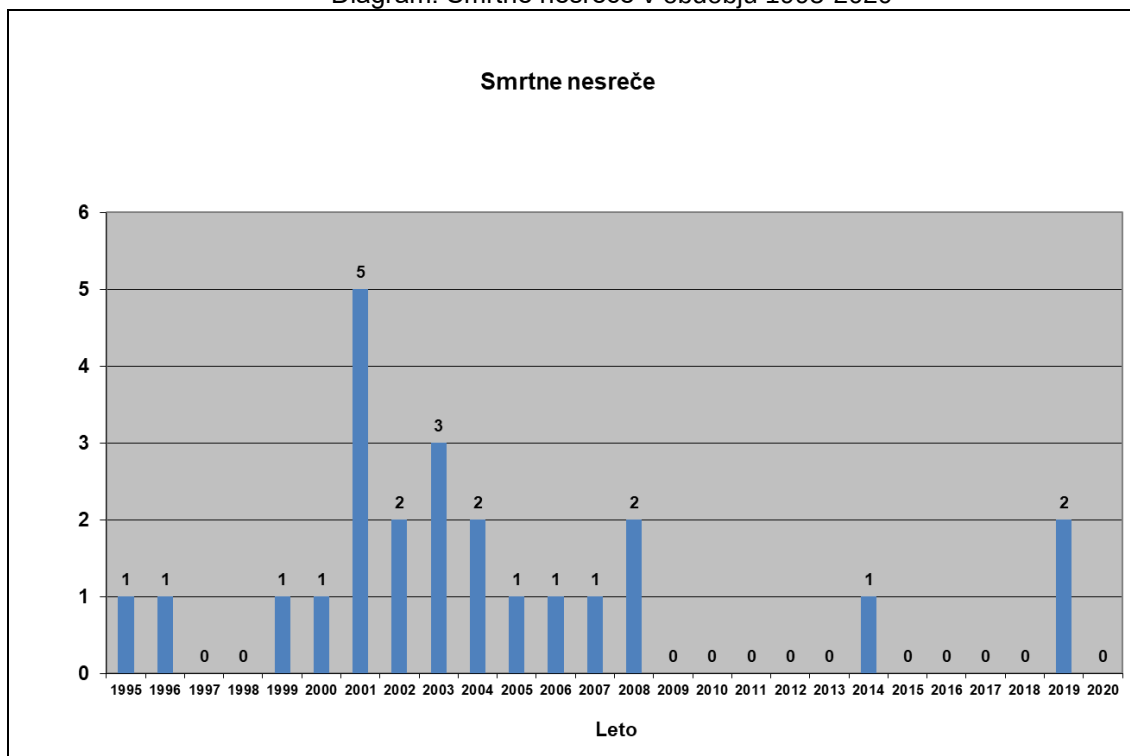
Diagram prikazuje deleže nesreč med posameznimi pod-dejavnostmi. Največji delež odpade na podzemno pridobivanje mineralne surovine (Premogovnik Velenje), kar je glede na naravo dela in pogoje dela tudi pričakovano. Pri podzemnem pridobivanju se je zgodilo 86 % vseh nesreč, 12 % pa pri površinskem pridobivanju mineralnih surovin in 2 % pri drugih delih.

Tabela 2: Delež nesreč v rudarstvu glede na dejavnost

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podzemno izkoriščanje	55%	44%	72%	73%	60%	80%	70%	76%	81%	82%	79%	74%	80%	86%
Površinsko izkoriščanje	36%	29%	20%	23%	33%	19%	25%	18%	16%	13%	20%	23%	19%	12%
Pridobivanje nafte	1%	1%	3%	1%	1%	0%	1%	1%	0,5%	1%	0%	0%	0%	1%
Druge rudarske dela	5%	24%	4%	3%	5%	0%	2%	1%	2%	4%	1%	2%	1%	1%
Zapiranje rudnikov	3%	2%	1%	0%	1%	1%	2%	4%	0,5%	0%	0%	1%	0%	0%

Iz tabele 2 je razvidno, da tako kot v preteklih letih največji delež nesreč odpade na podzemno izkoriščanje mineralnih surovin, ki se nanaša na izvajanje rudarskih del v Premogovniku Velenje. Ta delež je v letu 2018 znašal 74 %, v letu 2019 pa 80 %, kar je za 6 % več kot v letu 2018. Trend rasti je ostal enak tudi leta 2020, tj. 6 %. Pri površinskem pridobivanju mineralnih surovin je bil ta delež 19 % v letu 2019, v letu 2020 pa je padel na 12 %.

Diagram: Smrtne nesreče v obdobju 1995-2020

V letu 2020 ni bilo smrtnih žrtev.